VERHANDELING

OVER DE

CATARACTA CONGENITA

OF

AANGEBOREN STAAR;

Met aanmerkingen en waarnemingen over de vordering van het gezigt bij blindgeborenen, welke met goed gevolg geopereerd zijn, en met drie platen voorzien,

Door C. M. LUSARDI,

Oogarts, Doctor in de Heelkunde van de Universiteit van Duisburg, *de Geneeskundige Faculteit van* Montpellier, *het Koninklijke Collegie van Genees- en Heelkunde te* Barcelona, *Lid van de Koninkijke Akademiën van* Madrid *en* Barcelona, *Correspondent van de Genees- en Heelkundige Genootschappen te* Douai, Evreux, Tours, *en verscheidene andere Medico - Chirurgicale Genootschappen, Honorair Oogarts van H. M. de Keizerlijke Aartshertogin* Maria Louisa, Hertogin *van* Parma *enz. enz.*

Uit het Fransch vertaald, naar de derde uitgave, door

P. J. van WAGENINGE,
Operateur, Heel- en Vroedmeester
TE ROTTERDAM.

Te Rotterdam, bij
T. J. WIJNHOVEN HENDRIKSEN.
1828.

Van der Geer
f1-50

CATARACTA

CONGENITA

OF

AANGEBOREN STAAR.

VERHANDELING
OVER DE
CATARACTA CONGENITA
OF
AANGEBOREN STAAR;

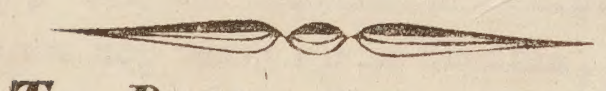
Met aanmerkingen en waarnemingen over de vordering van het gezigt bij blindgeborenen, welke met goed gevolg geopereerd zijn, en met drie platen voorzien,

Door C. M. LUSARDI,

Oogarts, Doctor in de Heelkunde van de Universiteit van Duisburg, *de Geneeskundige Faculteit van* Montpellier, *het Koninklijke Collegie van Genees- en Heelkunde te* Barcelona, *Lid van de Koninklijke Akademiën van* Madrid *en* Barcelona, *Correspondent van de Genees- en Heelkundige Genootschappen te* Douai, Evreux, Tours, *en verscheidene andere Medico- Chirurgicale Genootschappen, Honorair Oogarts van H. M. de Keizerlijke Aartshertogin* MARIA LOUISA, HERTOGIN *van* PARMA *enz. enz.*

Uit het Fransch vertaald, naar de derde uitgave, door

P. J. van WAGENINGE,
Operateur, Heel- en Vroedmeester
TE ROTTERDAM.

Te Rotterdam, bij
T. J. WIJNHOVEN HENDRIKSEN.
1828.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

VOORREDE

VAN DEN

VERTALER.

. . . . *Hebt de waarheid lief.*

PAULUS.

De ophef, waarmede de komst van den heer LUSARDI *in ons land, en bijzonder in onze stad, is aangekondigd; de openlijke lofstuitingen wegens zijne* buitengewone *behendigheid en bekwaamheid; de bijzondere bescherming en ondersteuning, welke* deze vreemdeling, *zoo van* autoriteiten, *als van partikulieren, heeft mogen genieten; dit alles trok de algemeene aandacht tot hem, en boezemde het onnadenkende publiek een vertrouwen op hem in, hetwelk de tijd zal leeren, en waarschijnlijk reeds geleerd hebben zal, in hoe verre het* wel *of* kwalijk *geplaatst te heeten zij.*

Het werkje, waarvan de titel den heer LUSARDI *als schrijver opgeeft, en steeds met meer en meer ophefs werd aangekondigd, droeg er mede niet weinig toe bij, om de algemeene weetgierigheid en het verlangen nog meer op te wekken, om met*

'*s mans* theorie *en wijze van* opereren, *waarmede zulk een gelukkig gevolg zou verbonden zijn, bekend te worden. Daar ik nu met grond vooronderstellen kon, dat niet allen, zoo wel gewijden, als ongewijden in ons vak, of die bij de in dit werkje behandelde gebreken belang hebben, hetzelve* in het oorspronkelijke *zouden kunnen lezen, besloot ik, opdat ook deze aan hunnen wensch zouden kunnen voldoen, hetzelve in onze moedertaal over te brengen, hoewel zulks voor mij eene geheel vreemde taak was; waarom ik dan ook om verschooning verzoek voor hetgeen ik, volgens het oordeel van deskundigen, niet wel gedaan heb, of beter had kunnen doen. — Wegens het nieuwe of nuttige, dat dit werkje bevat, werd deszelfs vertaling wel niet noodzakelijk gemaakt, want dat is weinig, en bepaalt zich tot eenige beschouwingen, denkbeelden en* hypothesen, *inzonderheid tot de naald ter vorming van den kunstigen oogappel en tot den oogbepaler. Deze laatste, intusschen, hebben onmiskenbaar veel nuttigs aan zich, en bevelen zich door eenvoudigheid en doelmatigheid bijzonder aan. Ook is men daarvan hier ter stede zoodanig overtuigd, dat verscheidene* operateurs *zich dezelve met de verbetering, waarvoor zij nog vatbaar waren, door den bekwamen instrumentmaker, dien wij binnen onze muren bezitten, reeds hebben aangeschaft, en daarmede dan ook het bewijs hebben gegeven, dat de verbetering der kunst hun niet onverschillig is, en zij deze aannemen, zij*

moge komen, *van wien zij willen*, *ja gaarne*, *zoo als de heer* L. *voor* schoon *verklaart*, den keizer geven, hetgeen des keizers is.

Wij vermeenen echter later te hebben vernomen, *dat de vorm der naald en des oogbepalers niet zoo geheel nieuw en van des heeren* L. *uitvinding is*, *als wij aanvankelijk dachten*, *en men uit zijn-Ed. verhandeling zoude kunnen opmaken*; *daar er reeds in het jaar 1811 of 1812*, *in het* Hoogduitsch *of* Italiaansch, *een werkje moet zijn uitgekomen*, *waarin de afbeelding en beschrijving dezer instrumenten voorkomen*, *nagenoeg even zoo*, *als dezelve door den heer* L. *worden bekend gemaakt. Wij bekennen nogtans*, *dat dit werkje ons nog niet onder het gezigt gekomen is*, *gelijk wij ook niet anders weten van eenigen anderen heelkundige te dezer stede*, *daar hun deze instrumenten*, *vóór de verschijning van het werkje des heeren* L., *nog niet bekend waren. En zoo zijn en blijven dan toch dezelve voor ons nieuw. Ook laat dit zich gemakkelijk verklaren. Een ieder toch*, *die zich slechts op éénen tak van een uitgebreid vak*, *zoo als dat der heelkunde*, *toelegt*, *tracht natuurlijk ook alles*, *hetgeen tot dien tak betrekking heeft*, *zich aan te schaffen*, *en* behoeft *zulks ook*; *en zoo is het zeer ligt mogelijk*, *dat dit werkje*, *bij uitsluiting*, *den* oculisten *is in handen gevallen*, *of ter hunner kennis geraakt is*; *terwijl het*, *daarenboven*, *bijna eene onmogelijkheid is*, *om zich alles*, *hetgeen met betrekking tot het uitgebreid vak van genees- en*

en heelkunde, wordt uitgegeven, aan te schaffen, en behoorlijk te bestuderen. *Indien dus hetgeen wij hieromtrent vernomen hebben, waarheid is, dan twijfelen wij geenszins, ja meenen wij met eenigen grond te mogen verwachten, dat zulks, misschien nog wel in den loop van dit jaar, door een' voornamen* Nederlandschen *oogarts zal worden bekend gemaakt.*

Voor het overige bevat de verhandeling des heeren L. *niets nieuws of beters, dan reeds bekend was; want de* depressie per scleroticam *is reeds door* CELSUS *beschreven, en waarschijnlijk reeds vroeger door anderen verrigt* (*). *Ook is het voordeelige, van dezelve door de minder gevoelige* cornea *of* per keratonyxin *te doen, reeds lang en overtuigend door vele latere en beroemde heelkundigen en* oculisten *bewezen, zoo als door* BUCHORN, LANGENBECK, HIMLY, SCARPA, MONTAIN, CONRADI, MENSERT, ONSENOORT *en nog meer anderen; weshalve dan ook aan deze laatste* methode, *bijna algemeen, de voorrang is gegeven. Waarom, desniettegenstaande, de heer* L. *dezelve* per scleroticam *blijft verrigten, daar hij toch de nadeelige gevolgen daarvan ongetwijfeld zeer dikwijls zal hebben waargenomen, is moeijelijk te verklaren; en welligt vindt men de eenige ware*

(*) D. V. GESSCHER, *Hedendaagsche oefenende heelkunde.* Amsterd. 1786. 3e *deel. pag.* 179. — W. SPRENGEL'S *Geschichte der Chirurgie.* Halle 1805. *Erster Theil, Seite* 49.

reden daarvan bij B. BELL *aangegeven* (*), *wanneer deze zegt:* « *Deze onzekerheid (namelijk omtrent de beste* methode) *komt daarvan, geloof* « *ik, dat deze tak der heelkunde, tot hiertoe,* « *over het algemeen aan rondreizende* operateurs « *is overgelaten; en wanneer zij, aan welke men* « *dien naam geeft, van hunne vroegste jeugd af,* « *eene wijze van* opereren *onveranderlijk hebben* « *aangenomen, dan veroordeelen zij gemeenlijk el-* « *ke andere* methode, *omdat zij die niet volgen, of* « *zelfs niet eens kennen.*"

De vorming van de kunstpupil is, zoo ver wij weten, door W. CHESELDEN *uitgedacht, en voor het eerst in 1728, met een gelukkig gevolg, verrigt* (†). *De wijze, waarop dezelve geschiedt, heeft over het algemeen minder verandering ondergaan, dan de instrumenten, waarmede men dezelve deed of doen wilde* (§). *En, hoewel de heer* LUSARDI *de* operatie, *als* per corneam *gedaan, beschrijft, meenen wij toch wel onderrigt te zijn, en* post factum *gezien te hebben, dat hij dezelve, op gelijke wijze, als* ONSENOORT, *volgens het voorschrift van* VAN EMDEN, *door de* sclerotica

(*) B BELL, *Cours Complet de Chirurgie.* Paris 1796. *Tome* 3. *Pag.* 228.

(†) *Mémoires de l'Académie Royale de Chirurgie* in 12°. *Eloge de* Mr. CHESELDEN *par* MORAUD. Tome 7. Page 181.

(§) A. G. VAN ONSENOORT, *de Operative heelkunde. Amsterd.* 1822. 1 D. Pag. 249 en volg. — W. SPRENGEL, *Geschichte der Chirurgie. Halle* 1819. 2er *Theil. Seite* 58—182.

verrigt, na alvorens de iridodialysis *of* koredialysis *bewerkt te hebben; doch, wegens de zamenstelling der nieuwe, door hem beschrevene naald, op eene eigendommelijke en meer eenvoudige wijze, dewijl hij met slechts één instrument aan alle* indicatiën *voldoet.*

De vorm van den oogbepaler is mede nieuw; en in vele gevallen zal dezelve van dienst kunnen zijn, maar niet in alle aan te wenden, zoo als: bij een klein of diepliggend oog, en dáár, waar men per extractionem *wil* opereren, *dewijl de drukking, door denzelven onvermijdelijk (wat ook de Schrijver er van zegge, dat men haar naar willekeur bepalen kan, moet zij toch altijd zoodanig zijn, dat het oog daardoor deszelfs bewegelijkheid verliest) te weeg gebragt, de uitstorting van het glasachtig vocht aanmerkelijk zal kunnen vermeerderen. De ondervinding, overigens, zal nog nader het* pro *en* contra, *met opzigt tot dit instrument, moeten leeren; te meer, daar de gevoelens over de* al *of* niet *noodzakelijkheid der* specula *zeer verdeeld zijn, en derzelver nut niet door derzelver nadeelige gevolgen wordt overtroffen.*

Daar mijne bezigheden vrij menigvuldig waren, tijdens ik dit werkje vertaalde, hetgeen toch eenigen spoed vereischte, ontbrak mij de tijd, alles na te zien, hetgeen op dit onderwerp betrekking heeft. Anders had ik misschien meer dergelijke ontdekkingen gedaan, als nu het geval is met dat gedeelte, hetgeen physische en metaphysische waar-

nemingen *enz. ten opschrift voert; want hierin komen geheele volzinnen voor, welke woordelijk, ja soms letterlijk, nageschreven zijn uit* JANIN, *pag.* 213 *tot* 224. *Veelligt heeft de Schrijver dit ook in het overige gedeelte zijner Verhandeling, uit andere werken, gedaan, zonder die aan te halen, of zonder op te geven, uit welke bronnen hij geput, of de werken te noemen, waaruit hij nageschreven heeft. Hij heeft zich dus schuldig gemaakt aan* plagiaat, *en niet praktisch gedaan, hetgeen hij* theoretisch *schoon vindt, en anderen aanbeveelt.*

Hoezeer het, eindelijk, geenszins mijn voornemen is, en ook niet tot dit werk behoort, een verslag te geven van de door den heer LUSARDI *hier ter stede gedane kunstbewerkingen, kan ik echter, uit liefde tot de waarheid, niet met stilzwijgen voorbijgaan de onware en misleidende berigten in de* Rotterdamsche Courant *van den* 24 *Januarij* 1828 *geplaatst; houdende ik het daarvoor, dat men, wanneer de gelegenheid dit mede brengt, of men zich, om of door andere redenen, in de gelegenheid gesteld ziet, het misleide Publiek de misleiding en de waarheid tevens, waarbij het zoo veel belang heeft, bekend te maken, zulks ook* verpligt *is te doen, dewijl men zich anders* negatief *aan de misleiding medepligtig maakt.*

In gemelde Courant *worden* 23 *personen, met name, genoemd, bij welke de kunstbewerkingen* met het gelukkigst gevolg reeds bekroond zijn,

daar zij ALLEN hun gezigt terug bekomen hebben, en van de ondergane *operatiën* GEHEEL hersteld zijn.

Men oordeele! — De ware staat dezer personen op den dag der bekendmaking, en ook nog op den 11 Febraarij daaraanvolgenden, was, als volgt:

Erger, dan vóór de *operatie*, en nu aan één of beide oogen geheel blind:	Geene merkbare beterschap:	Nog onder behandeling:
La. VAN LEEUWEN,	Aa. Be. NOORDERWEER,	Ca. NOUWT,
Ts. TEUNISSEN en	Aa. SCHRAMEIJER,	Ay. KLOOTWIJK,
Jn. MACKENZIE.	Ja. LAPONDRE,	Bs. ZWAAN,
	Wm. BREDA,	Fk. URBANUS.
	Js. Fs. RIJNE.	

En onder deze bevinden er zich nog, welke, ná de gedane advertentie (*den 5 Februarij*), voor de tweede maal *zijn* geopereerd.

Of de weldadige en mededoogende Natuur, in het vervolg, aan deze ongelukkigen *nog verbetering wil schenken, zal de tijd leeren, en is hartelijk te wenschen; doch in alle geval waren zij op den* 23 *Januarij* 1828 niet, *zoo als zij toen in de* Rott. Cour. *zijn opgegeven. En wanneer men nu deze opgaaf (welke, wegens de nabijheid van plaats, dadelijk en dagelijks kon worden onderzocht) vergelijkt met die, welke door den Schrijver omtrent vele* vreemde *en* verafgelegene *plaatsen gedaan wordt, wat*

zal men dan daarvan moeten denken?..... A beau mentir, qui vient de loin. *Van het overige des berigts in de* courant *zullen wij liefst zwijgen; wij zouden anders misschien een alhier bekend spreekwoord moeten bezigen, hetwelk zegt:* de andere helft is ook zoo!

Ik eindig met de bede, dat, indien ik, hier of daar, gedwaald, mij verkeerdelijk uitgedrukt, of iemand, buiten mijn weten en onverdiend, mogt beleedigd hebben, men zulks mij vergeve, gelijk anderen vergeven, vergeten, en zich getroosten moeten *de dwalingen van anderen.*

Errare humanum est!

Rotterdam Februarij 1828.

De Vertaler.

Door onvoorziene en bijkomende omstandigheden, welke, noch door mij, noch door den uitgever waren voor te komen of te veranderen, is de vertraging der uitgave veroorzaakt geworden, welke anders ongetwijfeld op den door ons bepaalden tijd zoude hebben plaats gehad.

Junij 1828. V.

BESCHRIJVING

DER

PLATEN.

Verklaring der 1e *Plaat.*

Fig. 1. Eene naald van bijzondere bewerktuiging, tot vorming van den kunstigen oogappel (1).

---

(1) Wegens de overeenkomst, welke men ontdekken kan tusschen dit instrument en die, welke beschreven zijn in de verhandeling van DONEGANA, getiteld : *Della pupilla artificiale ragionamento* etc. 1809, en in de *Osservazioni supra le principali malattii degli occhi*, 1818, zoude men in verzoeking kunnen geraken, van te gelooven, dat ik hetzelve uit die beide werkjes had overgenomen. Doch ik kan verzekeren, dat ik er mij reeds van bediende, vóórdat ik kennis aan de werkjes van deze twee *oculisten* had. Het is niet, dan tijdens mijne laatste reis in *Italie* (dat is in 1820), dat ik mij deze twee *memoriën* heb kunnen aanschaffen; en reeds sedert een aantal jaren maak ik gebruik van het instrument, hetwelk ik thans bekend maak; alsmede van de kleine *bistourie*, waarvan ik in 1819, in mijn *Traité sur l'altération du cristallin*, gesproken heb, en eindelijk van een, op zijn plat, gebogen schaartje, dat ik dwars door de *cornea*, als eene staarnaald, voerde; wordende, naar gelang de bladen zich in de voorste kamer van elkander verwijderen, dat gedeelte, hetwelk in de *cornea* dringt, smaller, en daardoor van gunstigen invloed op

A. Vereeniging van de twee takken, mannelijke en vrouwelijke.

de bewegingen, welke men maken moet, om de *iris* te kunnen insnijden. De moeijelijkheden echter, welke met het gebruik van dit schaartje en van deze kleine *bistourie* gepaard gingen, hebben mij dezelve doen verlaten; en ik bedien mij tegenwoordig van geen ander instrument, dan van hetgeen ik hier heb afgebeeld, en hetwelk ik niet heb willen bekend maken, alvorens ik van deszelfs voortreffelijkheid (*supériorité*) boven alle andere, welke ik heb zien gebruiken, en zelf gebruikt heb, wel verzekerd was. — Thans van die kromme schaar sprekende, vermeen ik te moeten herinneren, dat Dr. FAURE, in zijne *verhandeling over de* iris, opgeeft, zich te bedienen van een instrument, overeenkomende met het mijne, doch hetwelk hij niet beschrijft; maar deze bekwame kunstbroeder zal wel niet ontkennen, dat de zamenstelling van dit instrument aan hem door mij, in *Mentz* 1812, is opgegeven, toen hij zich met de behandeling der oogziekten begon bezig te houden. Het is geene beschuldiging, welke ik hiermede tegen hem inbreng; maar het is mij evenwel aangenaam, er, in het voorbijgaan, met een enkel woord melding van te kunnen maken. En zoo had hij ook het werk moeten aanhalen, waaruit hij de waarneming heeft overgenomen, aangaande de twee pupillen, in ééne en dezelfde *iris* bestaande; de eene natuurlijk, en de andere kunstmatig, en zich in tegenovergestelde verhoudingen (*sens opposés*) zamentrekkende. Deze waarneming wordt verhaald door JANIN, onder No. 5, *pag.* 186 van zijne *Mémoire sur les maladies des yeux*, 1778. Deze *oculist* werd gewaar, dat eene kunstpupil, welke hij bij een' jongen *Auvergnaat* gemaakt had (*),

(*) Dit geschiedde niet opzettelijk, maar toevallig, door eene onwillekeurige, schielijke beweging van het oog des lijders. V.

B. Ringswijze rand, om, door nedertrekking van denzelven, den haak vrij te maken.

a. Een pennetje met een rond knopje, hetwelk het ligchaam van het instrument bevestigt.

C. Vereeniging van het hecht met het ligchaam des instruments, door middel eener schroef.

D. Het ondereinde van het hecht, hetwelk afgeschroefd wordt, om de veer te kunnen aandraaijen, waardoor zij meer krachts erlangt.

Fig. 2. F. Kleine of kap- en ringswijze rand.

G. Het gaatje voor het pennetje. *Fig.* 8.

Fig. 3. H en I. Achthoekig hecht, in deszelfs geheele lengte uitgehold, zoo als men in *fig.* 9 ziet, om de spiraal-veer met haren drukker te bevatten.

Fig. 4. K. Het haakje van den vrouwelijken tak, om den mannelijken in op te nemen (*).

L. De ééne helft der naald.

M. Stalen buis uit één stuk, uitgehold, om den mannelijken tak van *fig.* 6 te ont-

---

zich telkens verwijdde, wanneer de natuurlijke zich sloot, en omgekeerd. Het is mogelijk, dat Dr. FAURE, in zijne praktijk, een dergelijk verschijnsel heeft waargenomen; doch de waarneming van JANIN konde hem niet onbekend zijn; en het is altijd schoon: *den keizer te geven, wat des keizers is.*

(*) Dit gedeelte der naald, gerekend van de spits tot aan de punt van het haakje, hetwelk door den Schrijver derzelver rug genoemd wordt, is plat, en, zoo als uit de teekening blijkt, naar de lengte *convex*, en heeft twee snijdende randen.

V.

vangen; wel vereenigd zijnde, verbergt dezelve den haak van den vrouwelijken tak.

N. Langwerpige opening, door welke het pennetje, *fig.* 8, op en neder gaat.

O. Schroef onder aan gemelde buis.

Fig. 5. Q. Stalen, welgetemperde spiraal-veer.

Fig. 6. R. Bijtelswijze (schuins geslepen) punt van den mannelijken tak (*).

S. Halfbolle cilinder, met het mannelijk ligchaam der naald slechts één stuk uitmakende.

T. Het gaatje voor het pennetje, *fig.* 8.

U. Klein plaatje, waartegen de veer steunt.

(*) Wanneer men deze bijtelswijze punt naauwkeurig beschouwt, ontwaart men duidelijk aan dezelve een *hoofdje*, hetwelk op een' langen hals (den steel) staat, en met dezen laatsten eenen zeer stompen hoek maakt; de steel is ook onder en boven even dik. De naald van den heer L., welke ik gezien heb, heeft noch het een, noch het ander; de steel, welke *conisch*, doch zeer gering toeloopt, is van boven, als het ware, schuins afgestoken, waardoor hij zeer naauwkeurig in den hoek van den haak sluit, en, zonder eene verhevenheid (*saillie*) te weeg te brengen, in vereeniging met den vrouwelijken tak, éénen gelijk afloopenden, ronden steel vormt.

Ik neem met genoegen de gelegenheid, zich hier mij aanbiedende, waar, om mijne geachte kunstbroeders bekend te maken met eenen oordeelkundigen, en in zijn vak zeer bekwamen man, door wien wij ons thans zien in staat gesteld, om hetgeen wij anders uit vreemde landen moesten ontbieden, in het eigen vaderland, even goed en fraai en deugdzaam te erlangen. Ik bedoel den *chirurgicale instrumentmaker* R. HEINISCH, in den *Oppert*, alhier te *Rotterdam*. V.

Fig. 7. X. Een klein stilet, met een plat knopje, om de veer aan te drukken en meer krachts te geven, door hetzelve, binnen in het hecht, aan te schroeven, welk laatste gemoerd is, zoo als men *fig.* 9 zien kan.

Fig. 8. Een rond geknopt pennetje.

Fig. 9. Stelt de doorsnede van het geheele instrument voor. Door deze afbeelding ziet men de werking van al de verschillende deelen, waaruit het is zamengesteld.

Verklaring van de 2e Plaat.

Fig. 1. De oogspiegel.

AA. De kring van denzelven.

BB. Vereeniging van den halven met den geheelen kring.

C. De halve kring.

D. De opening van den kring.

E. De steel van het instrument.

F. De elleboog van den steel.

G. Vereeniging van den spiegel met het hecht.

H. Het hecht van den oogbepaler.

Fig. 2. De spiegel, van ter zijde gezien.

Fig. 3. De oogspiegel, zoo als dezelve geplaatst is, gedurende de *operatie*.

B.B. Vereeniging van den halven met den geheelen kring.

D. De opening van den kring.

I. De *depressie*-naald binnen het oog.

Fig. 4. Dezelfde naald, van ter zijde gezien.
I. Steel der naald.
K. Derzelver bolle kromming aan de punt.
L. Derzelver holle kromming aan de punt.
Fig. 5. De naald van voren.
M. Het einde der naald, puntig en met snijdende randen.
I. De steel.

Verklaring van de 3e Plaat.

Fig. 1. Stelt voor het eerste tijdperk der *operatie*; de regenboog is van het haarwijze ligchaam losgemaakt, met den rug des instruments.
Fig. 2. Tweede tijdperk; de regenboog is gevat door de naald, zoo dat dezelve kan weggenomen worden.
Fig. 3. Derde tijdperk. Men ziet den regenboog, tusschen den gesloten' haak vastgehouden, door het verduisterde of ontaarde horenvlies heengaan.
Fig. 4. Sluiting van den oogappel (*synizesis*); het horenvlies en de regenboog zijn nog gezond en onbeschadigd; men voert hier de naald door de geslotene pupil in.
Fig. 5. Hetzelfde voorwerp, als in *fig.* 4; de regenboog is met den haak gevat.
Fig. 6. De haak der naald geopend.
Fig. 7. Een oog, waarin twee genezene zweren, en eene volkomene (*totale*) sluiting van de pupil.

Fig. 8. Meer aanmerkelijke verstooring en verandering van het horenvlies, dan de voorgaande.

Fig. 9. De met het instrument vervaardigde kunstpupil; men heeft een klein gedeelte van den regenboog, onder het weinige, nog doorschijnend geblevene van het horenvlies, weggenomen.

Fig. 10. Een oog, waarvan $\frac{8}{10}$ van het horenvlies is veranderd; men ontdekt nog een weinig van de natuurlijke pupil aan het bovenste gedeelte, hetwelk de kunstbewerking, om den regenboog te vatten, bevordert en gemakkelijk maakt.

Fig. 11. Een ander oog, bijna gelijk aan het vorige, doch nog een grooter gedeelte van het horenvlies helder hebbende.

NB. Met het beschreven instrument kan men, op alle punten van den regenboog, de vorming eener kunstpupil ondernemen, mits er nog slechts een gedeelte van het horenvlies gezond en doorschijnend zij.

VERHANDELING

OVER DE

CATARACTA CONGENITA

OF

AANGEBOREN STAAR.

Cataract is de ondoorschijnendheid van het kristalligchaam en van deszelfs aanhoorigheden; deze ondoorschijnendheid is de oorzaak der blindheid, dewijl zij den doorgang der lichtstralen eenen hinderpaal in den weg stelt, en belet, dat deze het netvlies, het eigenlijk *orgaan* des gezigts, aandoen.

Tegenwoordig hebben allen, welke de heelkunde uitoefenen, en bovenal de jongere heelkundigen, welke gelegenheid gehad hebben, hetzij tot het hooren der lessen van Professoren der geneeskundige faculteiten, hetzij tot afzonderlijk onderwijs, te juiste denkbeelden omtrent deze verduistering verkregen, om dezelve niet, hetzij in den staat harer vorming, hetzij in dien van hare volkomene aanwezigheid, en zelfs naar hare zamenstellingen, te erkennen.

Ik ga alles met stilzwijgen voorbij, hetgeen de verduisteringen aanbelangt; — dit zijn gewone zaken, en ik meen er genoeg van gezegd te hebben in mijn: *Traité sur l'altération du cristallin et de ses an-*

nexes, in 1819 bekend gemaakt. Het doel, hetwelk ik mij in deze verhandeling voorstel, bepaalt zich tot de *cataracta congenita* of aangeboren staar.

De schrijvers, welke *ex professo* over de oogziekten geschreven hebben, hebben zich weinig bezig gehouden *met*, of zeggen weinig *aangaande* de aangeborene verduistering. Het is echter niet zeldzaam, dat kinderen met deze ziekte of zoodanig gebrek in dit *orgaan* geboren worden; ik kan er een groot getal van opnoemen, welke ik in mijne praktijk ontmoet heb; ik heb er zelfs verscheidene in dezelfde familie gevonden en *geopereerd*. Deze aandoening was erfelijk, en dagteekende zich van het derde of vierde geslacht.

Ik durf beweren, onder die *oculisten* te behooren, welke de meeste, met *cataract* geborene, kinderen *geopereerd* hebben; dit komt, zonder twijfel daardoor, dewijl ik hen reeds op hun tweede jaar *opereer*, een' ouderdom, op welken de meeste heelkundigen deze *operatie* nog niet durven ondernemen (*). Die kunstgenooten en andere personen,

(*) Dit is echter het geval niet in ons land of in onze stad; want de heeren MENSERT en HAAN (en misschien ook nog anderen, van welke het mij niet bekend is) hebben door welgeslaagde *operatiën* het tegendeel bewezen; de eerste aan een kind van nog geen jaar, en de laatste aan twee kinderen, het eene van twee, en het andere van vier jaren, waarvan nogtans bij het eene geen gelukkig gevolg heeft plaats gehad; — welke kinderen zij *geopereerd* hebben *per*

die mij met hunne tegenwoordigheid vereerd hebben, kunnen de echtheid van hetgeen ik zeg betuigen, jegens diegenen, welke het in twijfel mogten trekken, en antwoorden, zoo als men antwoordde op de vragen, welke BORDEU, in gelijke omstandigheden, voorstelde: *Waar* hebt gij gezien? *Hoe* hebt gij gezien? *Wie* heeft u gezegd, dat gij gezien hebt? (*Recherches sur les crises*).

---

keratonyxin. Doch hiermede wil ik evenwel niet zeggen, dat de schrijver geheel ongelijk heeft, want het is zeer wel mogelijk, dat hij, op zijne reizen, heelkundigen heeft aangetroffen, welke zulks op dien leeftijd niet durfden ondernemen; ja veelligt heeft hij er ontmoet, welke het in geen' leeftijd, hoegenaamd, waagden te doen, en dus blijde waren, uit liefde *tot*, en medelijden *met* de ongelukkige lijders, dat ZijnEd. hun dit werk uit de handen nam. Dit zoude echter niet tot de gevolgtrekking kunnen regtvaardigen, als of *de meeste* heelkundigen (die, in het voorbijgaan gezegd, in onze stad tuk zijn op *operatiën*) niet *opereren* konden of durfden, daar zulks misschien op één, twee, of hoogstens eenige weinigen, toepasselijk is. Daarenboven reist ieder heelkundige niet, zoo als veelal de *oculisten* en *dentisten* rond, en zoo mist hij daardoor natuurlijk menigvuldige gelegenheid, om te toonen, *wat* hij kan, en *wat* hij durft. En wanneer hij dit dan getoond heeft, dan spreken alléén zijne daden en de geredde *zelve*, waardoor, wel is waar, de *renommé* meer begrensd blijft, maar ook elke twijfeling oogenblikkelijk wordt vernietigd en alle tegenspraak verstomt. Het valt ook niet te betwijfelen, dat zoodanige *oculisten* en *dentisten* eene handigheid moeten verkrijgen, welke die van bijna al de andere, gezeten heelkundigen overtreft, want ook hier geldt: *fabricando fabri fimus*.

Mijne liefde tot de kunst, en de eer mijner land- en stadgenooten, lieten mij niet toe, hier geheel stil te zwijgen.

V.

SAUNDERS, te *London*, was, bij zijne lange praktijk, een dergenen, welke zich het meest met deze ziekte hebben bezig gehouden. Hij heeft er eene schoone beschrijving van gegeven, in eene verhandeling (waarbij hij eene plaat gevoegd heeft), in welke hij de verhoudingen opgeeft van de *cataractae capsulares*, *congenitae* en meer andere verscheidenheden. Hij zegt, dat, van vier en veertig *cataracten*, achttien volkomen beurs-staren waren, en daaronder drie onvolkomen, dat is: dat het kristalligchaam niet volkomen *geabsorbeerd* was; — de andere waren of vaste of zachte, met of zonder verduisteringen van het kapsel. Uit deze verhoudingen trekt hij het gevolg, dat het grootste getal der aangeborene *cataracten* kapsel-*cataracten* zijn; dat, bij gevolg, de *lens cristallina* geheel of gedeeltelijk wordt *geabsorbeerd*; en het is ten gevolge dezer bespiegelingen, dat SAUNDERS besloot, om slechts eene opening in het midden van dat vlies te maken.

De heelkundigen weten tegenwoordig de *diagnostiek* en *prognostiek* van de *cataract* behoorlijk te onderscheiden; maar over het algemeen zijn weinigen het eens over de oorzaken dezer ongesteldheid, zij mogen voorbeschikkende of afgelegene, toevallige of naaste, in- of uitwendige zijn. Sommigen schrijven die toe aan ziekten, welke der verandering van het kristallijnen ligchaam hebben kunnen voorafgaan, en vooral aan *venerische*, kropklierige, jichtige, *rheumatische* en andere aandoenin-

gen. Maar waaraan zal men dezelve toeschrijven bij de vrucht? Het is moeijelijk, ja zelfs onmogelijk, om aan te toonen, op welk eene wijze de inwendige gebreken eener moeder, en vooral, hoe die een's vaders, bij hunne vrucht, derzelver werking op de *lens cristallina* en de *capsula* kunnen overbrengen, om er de doorschijnendheid van weg te nemen. Men kent de invloeden niet, welke uitwendige oorzaken, zoo als: het klimaat, buitensporigheden, beroep, slagen, het hoofd der moeder toegebragt enz., kunnen hebben. Deze *hypothesen*, welke vele aanhangers hebben, bij de gewone *cataract*, kunnen tegenwoordig niet voor de aangeborene *cataract* worden aangenomen. Nog minder kan men die van verscheidene *physiologen* gelooven, welke, door de *physiologie* geholpen, de verandering dezer *lens* meenen te verklaren, door de af- of onderbreking van derzelver voeding.

De met de meeste naauwkeurigheid gedane navorschingen, dit verschijnsel betreffende, hebben mij nog geene voldoende uitkomst opgeleverd. Ik kan slechts ééne waarneming mededeelen, tot welke ik, in het laatste jaar, gelegenheid gevonden heb, en die bekend moet zijn gemaakt in een stukje van het *Journal universel des sciences medicales* (*).

Beschouwen wij nu, of *morele* aandoeningen of levendige zielsgewaarwordingen op de vorming de-

(*) Zie de 1ste waarneming aan het slot dezer verhandeling.

zer ziekte kunnen invloed hebben. Men heeft door buitensporige woede dezelve, binnen weinige dagen, zien te weeg brengen. In de onstuimige dagen der *Fransche* omwenteling, wordt de beroemde DESAULT aangeklaagd en in den kerker geworpen; doch zijne vrienden verkrijgen weldra zijne vrijheid. Zijn aanklager, dit ontslag vernemende, geraakte in zulk een' aanval van woede, dat, op hetzelfde oogenblik, zijn eene, en, vier en twintig uren daarna, zijn andere oog met *cataract* werd aangedaan.

Hebben de aandoeningen der moeder eenigen invloed op de vrucht, welke zij bij zich draagt (*)? Niemand twijfelt er aan, dat deze ziekte erfelijk zij, en zeer dikwijls verschillende *individu's* uit dezelfde familie aantast (†).

Door *Bribiësca* (*Spanje*) in 1825 reizende, vertoonde men mij eene vrouw, DE LA PRESSA, met aangeborene *cataract*, alsmede twee van hare kinderen; — mij niet kunnende ophouden, wilde ik hen niet *opereren* en behandelen. Ik moet echter aanmerken, dat kinderen met deze ziekte kunnen geboren worden, zonder dat evenwel de vader of de moeder daarmede tevoren waren behebt.

De aangeborene ondoorschijnendheid ontwikkelt zich bij de vrucht in 's moeders ligchaam. Deze verandering heeft hare zitplaats bijna altijd in het

(*) Zie de 2de waarneming.

(†) Zie de 3de en 4de waarneming.

kapsel, eene meer of minder heldere tusschenruimte overlatende, welke den doorgang der lichtstralen begunstigt; dit is de reden, waarom bijna alle *individu's*, welke met dat gebrek geboren worden, alléén kunnen gaan, en zelfs de gedaante van eenige groote voorwerpen kunnen onderscheiden. Een vrij groot aantal schrijvers schrijven deze ondoorschijnendheid aan de *membrana pupillaris* van WACHENDORFF toe, doch zij dwalen. Wanneer dit toch zoo ware, dan moest men de *lens* en haar kapsel in den staat van natuurlijke doorschijnendheid aantreffen; en evenwel is het eene zeldzaamheid, dat men, na de *operatie*, bij dit aangeboren gebrek, het kristallijnen ligchaam vindt; en, wanneer het bestaat, dan is het tot een zeer klein *volumen* ingekrompen, hetwelk men dóór de pupil, in het midden van derzelver kapsel, gewaar wordt. Ik ben eer geneigd, om te gelooven, dat het dit laatste vlies is, hetwelk, in zich zelf gekronkeld, eene soort van kern uitmaakt, die zeer hard, en, zoo als ST. YVES zegt, steenachtig is, vermits de naald een zeker geluid maakt, wanneer men het nederdrukt. Men gelooft, over het algemeen, dat, zoodra de *lens* troebel wordt, zij zich langzamerhand oplost en opgeslurpt wordt; en men bouwt deze meening dáárop, dat het kapsel, in hare plaats, aan haren omtrek gehecht blijft; dat het aan de aangrenzende deelen verbonden is, en bijgevolg dezelfde opslurping niet heeft kunnen ondergaan, als de *lens*. De natuur is wel werkzaam bij toe-

vallige *cataracten*, — waarom zoude zij deze weldaad bij de aangeborene weigeren?

Ik heb in mijne praktijk gevonden, dat, wanneer de ondoorschijnendheid van de *lens*, tegelijk met die van haar beursje, bestond, dit daardoor veroorzaakt werd, dat zij zich na de geboorte ontwikkeld had: in dat geval sluit de verduistering volkomen de pupil, en gemeenlijk kunnen die menschen geen enkel voorwerp onderscheiden; hiervan moet men echter de schaduwen en de omtrekken van hetgeen flaauw verlicht is, uitzonderen; alsdan laat de verwijdering van de pupil genoegzame lichtstralen door, waardoor dit waargenomen worden kan. De verduistering van de kristal-*lens* tast beide oogen tegelijk, of één alléén aan: ik heb kinderen *geopereerd*, welke geboren waren met eene *cataract* op het ééne oog, terwijl het andere *geatrophieerd* was. Zeer dikwijls is deze ziekte zamengesteld met *hydrophthalmia*, *gutta serena*, of *amaurosis*, — een klaar bewijs van den ziekelijken toestand vóór de geboorte. Somtijds bestaan er ook aangroeijingen van het kapsel met het regenboogvlies, hetgeen een gevolg moet zijn van eene zinkingaardige verstopping; maar, zoo als wij reeds gezegd hebben, al deze *opiniën* zijn volstrekt *hypothetisch;* zij kunnen niet door waarnemingen bevestigd of ondersteund worden (*). Wachten wij, tot de ondervinding ons te hulp komt,

(*) Zie de meening van Dr. DE LA RUE.

of tot het toeval, *padre delle scoperte*, ons de oplossing dezer *problema's* aanbiedt.

Alle kinderen, welke aangeborene verduisteringen hebben, hebben den oogbol altijd dieper in de oogkuilen gedoken, dan andere *cataract*-blinden. Bij hen is de oogbol altijd in beweging, hetzij, om die zijde te volgen, waar het licht nog toegang heeft, of naar de schaduwen der voorwerpen; en, om des te beter te zien, buigen zij het hoofd. Wanneer men de oogleden tracht te bepalen, om te onderzoeken, of de pupillen het zamentrekkingsvermogen bezitten, dan draait het oog, hunnes ondanks, als of het zich geheel in den grooten ooghoek verbergen wilde. Eenigen tijd na de *operatie*, houdt deze onwillekeurige beweging van lieverlee op, alsmede door het gebruik van het *organ*.

Vooronderstellen wij nu, dat de *oculist* de *diagnostiek* en *prognostiek* der ziekte volkomen kent, dan blijft hem nog te weten over, op welken ouderdom, en volgens welke *methode* hij zal *opereren*. De meeste willen, dat men tot het vijftiende of zestiende jaar wachten zal, dat is, tot de verstandelijke jaren. Men kan zich echter van het tegendeel, als doelmatiger, overtuigen, en wij zullen het bewijzen, of ten minste voordragen, hetgeen ondervinding en waarnemingen ons leerden, ons aan de gezonde rede houdende.

Door te wachten, tot het verstand zich ontwikkelt, verliest men eenen kostbaren tijd voor de op-

voeding, want het oog bevordert, min of meer, de verstandsontwikkeling (*). Dit *orgaan* behoeft even zoo veel onderwijs, als de andere, en dit onderrigt wordt niet, dan door oefening, verkregen. Men weet, dat een kind, hetwelk voor de eerstemaal het gezigt erlangt, alles ziet, zonder eenige onderscheiding te maken. Deze verwarring is niet het gevolg van het getal der voorwerpen, maar wordt veroorzaakt door de onbedrevenheid der oogen, welke eenen zekeren leertijd behoeven.

Het is daardoor, dat een schilder snel al de partijen van eene schilderij weet te onderscheiden; terwijl wij niet, dan met vele moeite, dezelve gewaar worden, en met behulp van zekere ontleding, die ons achtervolgens datgene doet ontdekken, hetwelk wij nog niet gezien hadden. Diensvolgens zijn er in die schilderij meer verschillende zaken voor zijne oogen, en voor de onze minder, hetwelk door gebrek aan oefening wordt veroorzaakt. Het zien is niets anders, dan eene wijze van voelen, verschillend van het gewone voelen. Men moet digt bij het voorwerp zijn, ten einde hetzelve te kunnen betasten, terwijl men het met de oogen, op eenen grooten afstand, voelen kan, mits dat het wel verlicht zij, en zich, onder eenen gewaarwordings- of voelbaren hoek, aan het *orgaan* kan voordoen; deze voorwaarde is onvermij-

(*) Zie het artikel over de ontwikkeling en vorderingen van het gezigt.

delijk, opdat het gezigt, door middel van het gevoel en geheugen, de eerste dwalingen kan herstellen.

Bijgevolg heeft, zoo als wij reeds gezegd hebben, een kind, dat het gezigt verkrijgt, wanneer het er altijd van is beroofd geweest, of in eenen vroegen ouderdom hetzelve heeft verloren, geene kennis van den afstand, vorm en toestand der voorwerpen; het gelooft zelfs, dat zij niet verre van zijne oogen verwijderd zijn; hoe helderder of meer verlicht zij zijn, hoe nader zij schijnen; en indien men het kind dezelve, op acht of tien voeten afstands, laat zien, dan zal het de handen uitsteken, als of het die voorwerpen grijpen konde. Wanneer men het wil doen gaan, vindt het dit veel moeijelijker, dan vóór de *operatie;* het wil, even als tevoren, de oogen sluiten, en met de handen en het ligchaam de afstanden meten. Het is onmogelijk, zich een denkbeeld te vormen van de moeijelijkheid, om hen te onderrigten; de meesten hebben eene stompheid, gelijk aan die, welke DUPUYTREN bij CLAUDINE ROUYÈTRE vond. (Zie pag. 155 van het 2de deel van het werk van SCARPA, *over de oogziekten*, vertaald door FOURNIER en BEGIN). Deze waarneming zal een duidelijk en volledig denkbeeld geven van hetgene ik zeg.

Volgens mijne praktische opmerkingen, welke de slotsommen mijner gedane *operatiën* zijn, kan ik beweren, dat bij die kinderen, welke zeer jong *geopereerd* worden, het gezigt veel meer sterkte ver-

krijgt, dan bij diegenen, bij welke zulks in eenen meer gevorderden leeftijd plaats heeft, dat is: hoe jonger het kind is, hoe sterker het gezigt wordt, en omgekeerd. Van het scheelzien, waaraan zij allen onderhevig zijn, worden alleen de jongste bevrijd; en dit laat zich gemakkelijk verklaren; de spier, waarvan deze zwakheid afhangt, verkrijgt eene gelijke kracht, als haar *antagonist*; het netvlies, van den prikkel des licht beroofd, verliest langzamerhand die gevoeligheid, welke, integendeel, door het gebruik, volkomener wordt en meerdere kracht verkrijgt.

De schrijvers beweren, dat men met het *opereren* moet wachten, tot de jaren der kennis of des verstands; en NAUCHE, *consulterend* geneesheer van de jonge blinden (*Bibliothèque ophthalmologique*) verzekert ons: ,, dat men zich, — wanneer men acht « slaat op de vorming van het oog bij kinderen, « op de geringe hoeveelheid *humor aqueus* in de « voorste en achterste oogkamer, op de kleinheid « van de eerste, op de nabijheid van de *iris* aan de « *cornea transparens*, op den staat der weekheid « van de oogvochten, zijnde het glasvocht nog « klaar, vloeibaar (*limpide*), en het kristalligchaam (*) « zonder vastheid of zamenhang, — van het gevaarlijke en nutteloze van de *operatiën*, bij kinderen, « welke nog zuigen, zal overtuigen."

(*) Wij hebben reeds gezegd, dat bij de *cataracta congenita* de *lens* niet bestaat.

« Men zoude ook in der daad de uithaling van de « *lens* niet kunnen bewerkstelligen, zonder het re- « genboogvlies er mede te beleedigen, als ook eene « uitvloeijing van glasvocht, en eene *desorganisatie* « van de cellen, waarin het vervat is, te weeg te « brengen, waarvan eene misvorming van het oog, « en weinig of volstrekt geen voordeel, ter herstel- « ling van het gezigt, het gevolg kan zijn."

« De nederdrukking heeft geene meerdere zeker- « heid; de weekheid van de *lens* zoude hare ver- « plaatsing moeijelijk maken, en deze verplaatsing « zoude niet kunnen geschieden, zonder de ten « uiterste teedere celletjes, welke het glasvocht be- « vatten, te veranderen of te verbreken, en zonder « eene te-onderste-bovenkeering of onder-elkander- « brenging der oogvochten te weeg brengen; terwijl « zelfs dan, wanneer de *operatie* gelukte, de mo- « gelijkheid overblijft, dat de *lens* hare eerste plaats « weder inneemt, en dus de ziekte op nieuw ont- « staat."

De cellen en het glasvocht kunnen zonder nadeel met de naald doorstoken worden; de *lens*, wij herhalen het, bestaat niet bij de *cataracta congenita;* of, wanneer zij bestaat, dan is zij na de geboorte verduisterd; — is zij week, dan is het voldoende, het kapsel te verscheuren en volkomen los te maken, als wanneer het, even als haar omhulsel, wordt opgeslurpt. — NAUCHE voegt er nog bij: „ dat het moeijelijk is, de oogen van blind- « geborene kinderen te bepalen, vooral bij de on-

« willigheid der kinderen, welke die moeijelijk-
« heid nog vermeerdert, en dat men wel zal doen,
« met de *operatie* te wachten, tot aan het derde
« of vierde jaar, of wel zoo lang, tot men met
« geene tandwording meer te doen heeft." Deze redeneringen schijnen meer op *theorie*, dan op praktijk gegrond.

GEDACHTEN VAN SAUNDERS OVER DE *CATARACTA CONGENITA.*

SAUNDERS, in wiens gevoelen ik het mij tot eene eer reken te deelen, heeft (*A Treatise on some pratical points, Praktische verhandeling over eenige gewigtige punten, betreffende de oogziekten. London* enz.,) gezegd: « de kinderen worden som-
„ tijds blind geboren; de teederheid van hunne
„ *organen* en hunne onwilligheid hebben de *ocu-*
„ *listen* weerhouden, hen jong te *opereren.* Door
„ te wachten of de *operatie* uit te stellen, trekt
„ men er niet al die voordeelen van, welke men
„ zoude verkrijgen, wanneer men hen, zoo spoedig
„ mogelijk, de kunstbewerking deed ondergaan;
„ en, terwijl men de jaren des verstands afwacht,
„ zijn kracht en schoonheid van het *orgaan* verlo-
„ ren. Het oog heeft, even als de geest, onder-
„ rigt noodig; het netvlies, beroofd van den prik-
„ kel des lichts, verliest, als van zelf, zijne gevoe-
„ ligheid; de bewegingen des regenboogs, welke
„ de hoeveelheid der lichtstralen, voor het zien

„ benoodigd, bepalen; het *mechanismus*, hoe het „ ook zij, tot hetwelk het *microscopische* vermo- „ gen behoort; het zien der voorwerpen op ver- „ schillende afstanden; de *sympathische* bewegin- „ gen, tot het eenvoudige en volmaakte zien nood- „ zakelijk; de willekeur dier spieren, waarvan het „ vermogen, om de oogen te bepalen of te bewe- „ gen, afhangt, en om dezelve zoodanig te be- „ sturen, dat zij, naar den eisch der omstandighe- „ den, de gewone en niet *bestudeerde* uitdruk- „ king der driften vertoonen; de stomme welspre- „ kendheid, welke de spraak vervangt; dit alles wordt „ van zelf aangeleerd, en volmaakt zich door het „ gebruik des werktuigs, hetwelk men met en door „ den tijd oefent." Dezelfde schrijver zegt op eene andere plaats: « Men erlangt vele gelukkige uit- „ komsten, door te *opereren* bij eenen ouderdom „ van 18 maanden tot 4 jaren; een middentijd- „ perk kiezende, moet men de voorkeur aan den „ ouderdom van twee jaren geven. De deelen van „ het oog hebben dan meerdere vastheid ver- „ kregen, hetwelk den *operateur* in staat stelt, „ met meerdere juistheid te *opereren*, dan in „ eenen meer teederen toestand; daarenboven is „ het kapsel nog niet zoo hard, als het in het „ vervolg worden kan, en vooral, wanneer de *lens* „ *geabsorbeerd* is."

Meening van Dr. DE LA RUE over de *erfelijke cataract.*

De kristal-*lens* is zachter en veel kleiner bij eene vrucht en een' pasgeborenen, dan bij den volwassenen en den grijsaard; dit toont ons de *anatomie*, en is onwederlegbaar.

Wanneer het toeval eenige malen gewild heeft, dat men in dezelfde familie, en in eene onafgebrokene volgreeks van geslachten, *individu's* met aangeborene *cataracten* heeft aangetroffen, gelijk SAUNDERS er voorbeelden van verhaalt, dan vermeen ik dit niet als grond tot eene algemeene stelling te moeten beschouwen, ofschoon ik ook geenen den minsten twijfel aangaande de geloofwaardigheid van den *autheur* wil opperen. Dr. GUILLÉ, *Directeur* van het koninklijk *Instituut* voor jonge blinden, heeft mede gezegd: « dat het „ niet zeldzaam was, kinderen te ontmoeten, die, „ van denzelfden vader afkomstig, met deze ramp- „ zalige ziekte waren aangetast; welke ziekte, zon- „ der het gezigt geheel te benemen, echter diege- „ nen, welke er door aangedaan zijn, in de on- „ mogelijkheid brengt, om zich aan eenigen ar- „ beid over te geven." Ik ben er echter verre van af, in deze meening te deelen, alzoo het mij toeschijnt, dat zij even zeer tegen de grondbeginselen eener zuivere *physiologie*, als tegen het gezond verstand, strijdende is.

Wanneer dit toch zoo ware, dan moest men vooronderstellen:

1°. Dat de *cataracta congenita* een gebrek der bewerktuiging is; en omtrent deze *hypothese* hebben waarnemingen beslist. Nooit heeft een *physioloog*, al nam hij ook het stelsel van BUFFON over de *generatie* geheel onverminderd aan, kunnen bewijzen, dat iemand met eenen aangeboren horlvoet, of dat de éénhandige, geene kinderen zoude verwekken, dan met dezelfde gebreken aangetast. De dagelijksche ondervinding bewijst het tegendeel; en kan men dit niet ook toepasselijk maken op de aangeborene duisterheid van de *lens*, als gebrek der bewerktuiging beschouwd?

2°. Dat de *cataracta congenita* veroorzaakt of voortgebragt is geweest, gedurende de zwangerheid, door eene ziekelijke aandoening, welke, geheel of ten deele, de *lens* of haar kapsel heeft aangetast of doen ontaarden, want men weet, dat de kinderen, in den schoot hunner moeders, niet zijn uitgesloten van ziekten; maar ofschoon de *lens* met verduistering is aangedaan geweest, bewijst echter deze, alstoen geheel toevallige ziekte, nog niets voor de erfelijkheid van de aangeboren staar.

3°. Dat de *cataract*, van het eerste oogenblik der bevruchting, door een bijzonder vocht, in die van den vader of der moeder aanwezig, is voort gebragt, en overgebragt door het werk der voortteling. Het is waar, dat ouders, welker gestel door besmettelijke ziekten is veranderd of gestoord ge-

weest, en nog met *scrofulae* of huidziekten zijn aangedaan, op hunne kinderen dikwijls eene vrij zwakke en teedere gezondheid voortgeplant hebben; welke kinderen, door dezelfde en éénige reden, vatbaar blijven voor eene menigte van ziekten, die in het vervolg het karakter van *scrofulae* of huidziekten kunnen aannemen enz.; maar heeft men het zich ooit in het hoofd gehaald, dat dezelfde klieren, welke bij de ouders aangedaan zijn, het juist ook bij de kinderen zullen wezen? Wanneer men er nooit aan gedacht heeft, zulk eene wonderspreuk vol te houden, met hoe veel meer gronds dan kan men een gebrek vooronderstellen, hetwelk zoo zeer verwant is met de *lens*, dat het zich, reeds op het oogenblik der bevruchting, daaraan mededeelt, zonder aan andere deelen eenige schade of verwoesting aan te brengen? Eene dergelijke ongerijmdheid moest geene ernstige wederlegging behoeven; want, bij deze vooronderstelling, of wanneer men een erfelijk grondbeginsel aanneemt, zoude er slechts ééne bijzondere ziekte-oorzaak (*vice*) voor de *lens* zijn, welke altijd op dezelfde manier zoude zijn aangedaan; eene ziekelijkheid, welke alléén en de eenige oorzaak van alle soorten van *cataract* zoude zijn; en dit zou (het zij in het voorbijgaan gezegd) een groot licht over den waren aard van dit gebrek verspreiden, en ons zeker de middelen aan de hand geven, om hetzelve voor te komen, ten minste gedurende de tijdperken, welke na de geboorte volgen. Dat ik ten

opzigte van dit onderwerp breedvoeriger geweest ben, dan het schijnt te verdienen, geschiedde, dewijl ik eene aangenomene en geloof vindende dwaling meende te moeten bestrijden, welker gevolgen, hoewel zeer ongegrond, de rust of het geluk van familiën kunnen verstoren, die het ongeluk hebben, een van hare leden met aangeboren staar te zien aangedaan. Ik kan hier, in het volle gevoel der waarheid, waarvan ik doordrongen ben, verklaren, dat ik geen oogenblik zoude aarzelen, mijne dochter tot vrouw te geven aan eenen schoonzoon, welke van de aangeboren staar *geopereerd* geworden was, indien hij mij in alle andere opzigten beviel; ik zou geene de minste vrees hebben, dat mijne kleinkinderen de *cataracta congenita*, van hunnen vader overgeërfd, mede zouden ter wereld brengen. Dergelijke ongerijmdheden (ik herhaal het) moesten nimmer in een met verstand geschreven en wetenschappelijk werk eene plaats vinden, dan slechts, om als volksdwalingen tegengesproken te worden. De gedane waarnemingen, hoewel allezins waar zijnde, kunnen dan, en zouden ook niets kunnen bewijzen, om ons te overtuigen van het gevolg, hetwelk men er uit wilde afleiden.

Wanneer de waarnemingen, welke MAITRE JEAN ons verhaalt, en die, welke zoo vele anderen na hem hebben medegedeeld, ons leeren, dat personen van dezelfde familie, in gevorderde jaren, door *cataract* zijn aangedaan geworden (welke

cataract dus deze schrijvers gemeend hebben als erfelijk te moeten beschouwen, dewijl de vaders of voorouders dier personen, in min of meer gevorderden ouderdom, daardoor zijn aangedaan geweest), dan kunnen deze daadzaken, hoe talrijk ook, nog niets bewijzen, dewijl de *cataract*, zoo als beneden nader blijken zal, kan te weeg gebragt worden door verschillende oorzaken, welke op de leden ééner familie van invloed zijn, en dewijl dikwijls, hoewel dezelfde oorzaken werken, er ook verschillende uitwerkselen uit ontstaan. Voor het overige, behoeven de *cataracten*, door hooge jaren te weeg gebragt, niemand schrik aan te jagen, want nog nimmer heeft het ontbroken, en nooit ook zal het ontbreken aan menschen, die oud wenschen te worden, zelfs met gevaar, van die ziekten en ongemakken te lijden, welke bijna altijd de onafscheidelijke gezellen des ouderdoms zijn. Wil men eene tegenovergestelde meening, omtrent dit onderwerp, leeren kennen, dan kan men nalezen, hetgeen door MAITRE JEAN hierover gezegd is (*).

(*) MAITRE JEAN, *Maladies de l'Oeil.* 1722. *Hoofdstuk* 14, *waarneming* 8, *pag.* 212. — Uit de waarnemingen, die hij heeft medegedeeld, besluit hij, dat men de *cataract* onder het getal der erfelijke ziekten kan rangschikken enz. Wij antwoorden, dat, zoo lang ons niet bewezen is, dat zulk eene ziekelijkheid in de vochten, meer dan eenige andere, de *cataract* kan en moet voortbrengen, en zoolang nog niet zal zijn aangetoond, dat personen van dezelfde familie, welke die ziekte gehad hebben, er allen, op gelijke wijze, doo

Daar wij nu alle valsche voorstellingen en ieder vermoeden, in de oude en hedendaagsche schrijvers opgeteekend aangaande de zitplaats, vorming, erfelijkheid en de natuur van de *cataract*, bestreden en wederlegd hebben, zullen wij thans, achtervolgelijk, de verschillende oorzaken nagaan, welke deze ziekte bij de vrucht, en gedurende de andere tijdperken van het leven, kunnen te weeg brengen.

Hoewel, over het algemeen, de oorzaken, welke op de *organisatie* van de *lens* bij de vrucht werken, zeer duister zijn, dewijl wij niet kunnen waarnemen, wat er in een *orgaan* omgaat, hetwelk alsdan voor geen onzer zintuigen toegankelijk is, en hetwelk wij zelfs met onze gedachten naauwelijks kunnen nasporen, gelooven wij echter, — na, door vergelijking der verschijnselen, aangetoond te hebben, dat het ongerijmd is te denken, dat de *cataract* bij de vrucht, in eenig geval, het *resultaat* zoude zijn van eene erfelijke kwaal, — als derzelver oorzaken te kunnen opgeven: 1°. een

---

zijn aangedaan geworden, wij nooit van hare erfelijkheid overtuigd zullen worden. Integendeel blijven wij vaststellen, dat, zoo wel in gevorderden ouderdom, als gedurende de zwangerschap, deze ziekte menigvuldige en dikwijls onbekende oorzaken heeft, welke haar kunnen voortbrengen, en die in het geheel niet in verband staan met zoogenaamde erfelijkheid. Het zoude even ongerijmd zijn, te gelooven, dat koortsen, ontstekingen enz., zich door de voortteling mededeelden.

primitief organisch gebrek; en 2°. toevallige, bijkomende ziekelijke oorzaken. Moeten wij, in het eerste geval, niet met eenige waarschijnlijkheid vooronderstellen, dat de *lens* en haar kapsel, even als al onze andere *organen*, van het oogenblik der daarstelling van het *embryo* af, vatbaar zijn voor invloeden, welke wij toevallig noemen? — invloeden en omstandigheden, welke wij in der daad niet kennen, maar van welker aanzijn ons de dagelijksche waarneming overtuigt, door de talrijke afwijkingen van dien aard, waaraan onze verschillende *organen*, van het oogenblik van derzelver eerste *organisatie*, noodzakelijk onderworpen waren? En, wanneer dit nu zoo is, gelijk ik vermeen, zijn wij dan niet volkomen geregtigd, om te gelooven, dat alle *organen* van het gezigt op gelijke wijze blootgesteld zijn aan dezelfde stoornissen, waarvan wij spreken? Door deze vooronderstelling, zoo zeer reeds bewezen, als zij het zijn kan, ontwaren wij dan de mogelijkheid, dat kinderen met volkomene of onvolkomene *cataracten* geboren worden, in dier voege, dat bij dezelve, naar gelang van de omstandigheden, *óf* geheele berooving van het gezigt, *óf* eenige wijzigingen van dit vermogen, zullen plaats hebben, nu eens in één, dan weder in beide de oogen enz. En wanneer de spelingen der natuur ons somtijds grillig voorkomen, dan heeft dit daarin zijnen grond, dat wij de middelen, waarvan zij zich bedient, en die, even als zij zelve, groot en onoverzienbaar menigvuldig

en verscheiden moeten zijn, niet genoeg kennen.

Wat voorts de bijkomende of toevallige oorzaken aanbelangt, die, bij de vrucht, de *cataract* der *lens* of van derzelver kapsel kunnen te weeg brengen, wij worden, hoewel wij dezelve niet met juistheid kunnen bepalen, echter door *analogie* in staat gesteld, om dezelve, op goeden grond, als zeker aan te nemen. Bij deze tweede *hypothese*, hebben de oorzaken, die, zij mogen dan zijn, welke zij willen, de *cataract* hebben voortgebragt, door op eene kristal-*lens*, hetzij dezelve zacht, mergachtig, of even als brei ware, te werken, dezelve nimmer eene *consistentie* kunnen geven, welke zij niet had. Van daar komt het, naar het mij toeschijnt, dat de kristal-*cataracten* bij pasgeborenen, en van deze oorzaken afhankelijk, alle van eenen melkachtigen aard zijn, de *lens* geheel en al aandoen, en zelfs de minste lichtstralen onderscheppen. Wanneer de ziekelijke oorzaken het kristalligchaam hebben vrijgelaten, en alleen deszelfs kapsel hebben aangetast, hetgeen altijd zeer moeijelijk is, om gedurende het leven te onderscheiden, dan is, wanneer dat vlies, in zijne geheele uitgestrektheid, zijne doorschijnendheid verloren heeft, de blindheid niet minder volkomen; en de *diagnostiek* daarvan altijd zeer duister.

Of bij de vrucht de *cataract constitutioneel*, dan wel *accidenteel* zij, weten wij niet te bepalen of kunnen wij niet beslissen; wij hebben geene teekenen aangaande haren voortgang of ontwikkeling; de

analogie alléén kan ons doen vooronderstellen, wat er alsdan in het kristallijnen ligchaam moet geschieden.

De *cataracta congenita*, ten gevolge van eene gebrekkige bewerktuiging, of van toevallige ziekelijke oorzaken, kan zich, met geheele of gedeeltelijke verduistering van de *lens* of haar kapsel, voordoen; of wel, deze verduistering kan slechts gedeeltelijk zijn, en een klein gedeelte van het gezigt vrij laten, gelijk waarnemingen dikwijls genoeg hebben aangetoond.

Welke manier is de verkieslijkste voor de OPERATIE *van de* CATARACTA CONGENITA?

Gaan wij thans tot de kunstbewerkingen over. Aan welke manier zullen wij de voorkeur geven voor de *cataracta congenita?* Zullen wij de *extractie*, *depressie*, of *keratonyxis* kiezen? Laat ons vooraf een woord zeggen aangaande de ongemakken, welke elk van dezelve oplevert, en alsdan zullen wij ontdekken, welke de meest voordeelige *methode* zijn zal.

Wij hebben de redenen reeds opgegeven, waarom men de jonge kinderen niet durft *opereren*. „ Men moet de jaren des verstands af-« wachten," zeggen de *practici*: „ opdat de « blinden zelve vragen, om *geopereerd* te wor-« den, en wanneer zij zelve kunnen beseffen, hoe « gewigtig het voor hen zij, gedurende en na de « *operatie*, lijdelijk en stil te zijn." Hoe is het mo-

gelijk, dat personen de *operatie* vragen, welke, in hunnen staat, geen denkbeeld hebben van de berooving of het gemis des gezigts; die ook het nut en het weldadige dezer *operatie* niet kennen — *ignoti nulla cupido* —, en die, bijgevolg, weinig leedwezen moeten gevoelen, dat zij beroofd zijn van een *orgaan*, hetwelk zij niet weten te waarderen? Zij toonen, door hunne onverschilligheid, dat het onmogelijk is, ongelukkig te zijn door het gemis van goederen, waarvan men geen denkbeeld heeft.

Is de *extractie* mogelijk bij een oog, hetwelk, ten uiterste bewegelijk, aanhoudend in werking is, en, zoodra men het aanraakt, zich naar den grooten ooghoek keert, en zelfs zoodanig verbergt, dat men geene *cornea transparens* ontdekken kan? Hoe is het mogelijk, eene behoorlijke insnijding te maken? Hoe moet men de *pincetten* door de pupil brengen, om het kapsel van den omtrek der *iris* los te maken? Hoewel het bekend is, dat elk verstorven deel zich gemakkelijk van elk ander, nog met leven begaafd, loslaat, loopt men toch gevaar, den regenboog, hetzij geheel, hetzij voor een gedeelte, los te maken. De minste drukking, welke men verpligt is te doen, zal al den *humor vitreus*, of althans een gedeelte daarvan, uitpersen; dit is een zeer gewoon toeval, vooral bij kinderen; ook moet men dezelve zorgvuldig oppassen, tot dat de wond geheeld, en het litteeken gevormd is. Ik zal van geene andere moeijelijkheden en

toevallen spreken, welken aan elken *oculist* bekend zijn.

De *keratonyxis* (*) is niet gemakkelijk te verrigten (†); en hoewel zij minder verkieslijk is, dan de gewone nederdrukking, heeft zij echter eenig voordeel boven de uithaling. Bij de *keratonyxis* kan men zich vergenoegen, eene eenvoudige opening *in* of *door* de beurs te maken, welke zoude dienen, om genoegzame lichtstralen door te laten, ten einde het kind alleen konde gaan; doch zij levert groote moeijelijkheden in hare uitvoering op; wij zullen de voornaamste opnoemen.

1°. Bij de *keratonyxis* is het onmogelijk, de duistere *lens* (of veelmeer het kapsel, de eenige oorzaak, zoo als wij gezegd hebben, van de aangeboren staar) gemakkelijk en geheel (*totaal*) te

---

(*) Door *keratonyxis* verstaat de Schrijver, volgens zijne mondelinge verklaring, ten gevolge van de grieksche beteekenis des woords, niets anders, dan de horenvliessteek of de doorboring van de *cornea transparens*; zonder daarbij tevens de verbrijzeling van de *cataract*, en derzelver verplaatsing in de voorste kamer, ter opslurping, in te sluiten, gelijk door vele voorname en beroemde Heelkundigen en *Oculisten*, zoo als BUCHORN, LANGENBECK en meer anderen, algemeen is aangenomen. V.

(†) Zie de waarneming van het aangehaalde werk. DUPUYTREN is verpligt geweest, om, bij hetzelfde voorwerp, terug te komen tot de *depressio per scleroticam*, ten einde het gewenschte gevolg te erlangen. Op de wijze *per keratonyxin* heeft hij geene gelukkige uitkomst kunnen bewerken, wegens de moeijelijkheden, welke men, dezelve uitoefenende, aantreft.

verplaatsen, en haar in het glasachtig ligchaam te bepalen, zoo dat zij niet weder opkomt (*).

2°. Men kan gezegde *capsula lentis* niet losmaken van de aanhechtingen van den geheelen omtrek van het *corpus ciliare*, en haar verscheuren, om haar aan de werking der *vasa absorbentia* te onderwerpen (†).

3°. Het is veel moeijelijker, het voorste gedeelte van het kapsel te verdeelen of te verscheuren, opdat er genoegzame opening blijve ter doorgang van de lichtstralen (§).

(*) Eens toegegeven: dat de *cataracta congenita* in der daad niet anders, dan in de verduistering van de *capsula lentis* bestaat, daar wij het tegendeel bij jonge voorwerpen niet kunnen bewijzen; — zien wij echter de onmogelijkheid, om deze te *verplaatsen*, nog niet zoo schielijk of volkomen in. De vaste plaatsing (*fixer*) echter in den *humor* of het *corpus vitreum* komt ons in der daad zeer moeijelijk voor; doch behoeft dit? En vervallen niet deze zwarigheden, wanneer men de *keratonyxis* verrigt in den geest en zin, door ons algemeen onder dat woord aangenomen en erkend? V.

(†) Is de losmaking van *geheel* den omtrek van het *corpus ciliare* tot eene gelukkige uitkomst volstrekt onontbeerlijk? Worden de aanhangende *lambeaux*, ingeval men de *capsula* niet zuiver, in derzelver geheel, kan wegscheuren (bij onze wijze van *keratonyxis*), als nablijfselen van de verscheurde beurs, nu vreemde ligchamen geworden zijnde, niet door de werking van het *systema absorbens* in het vervolg geheel weggenomen? De ondervinding beantwoordt dit toestemmend.

V.

(§) Het komt ons integendeel veel gemakkelijker voor, een te verbreken of neder te drukken ligchaam, vlak (*vis à vis*), dan wél zijdelings voor zich te hebben. Ook kan

4°. Men kwetst veel ligter de wezenlijke deelen van het gezigt, — zoo als de *iris*, de *retina*, — door de bewegingen, welke men, gedurende de *operatie*, maken moet, dan in de zijdelijke *depressie*, ondanks alle voorzorgen, welke men nemen kan, met de pupil door *narcotica* te verwijden (*).

---

men, in dit geval, de beweging des instruments beter volgen, doordien het doorschijnend vocht, door geen bloederig *extravasaat*, gelijk meestal bij de doorklieving van de *sclerotica* plaats heeft, troebel wordt. V.

(*) Hoewel de *cornea transparens*, met betrekking tot het zien, wegens hare doorschijnendheid, in eenen zekeren zin, edeler kan worden genaamd, en mede tot de meer wezenlijke deelen van het gezigt moet gebragt worden, en ofschoon wij tot *basis* van het edele eens *orgaans* deszelfs fijnere *organisatie*, onmisbaarheid voor het *organismus* of het *individu*, en de belangrijkheid der gevolgen na ontvangene beleedigingen, aannemen; kan echter dit, even als zoo vele andere grondstellingen, voor geenen regel zonder uitzondering aangenomen worden. Het blijkt toch uit de ondervinding, dat beleedigingen, en wel dóórgaande wonden van de *cornea*, over het algemeen minder hevige en nadeelige gevolgen hebben, dan die van de *sclerotica* en *choriodéa*, — getuige, onder anderen, de aftapping van den *humor aqueus*, volgens WARDROP, die zulks verscheidene malen en met het beste *succes*, zonder nadeelige gevolgen, gedaan heeft. (Men vergelijke het *Practisch Tijdschrift* enz. van A. MOL en C. VAN ELDIK. *Eerste* Supplement-band. stuk I p. 42.) Wat de kwetsing van de *iris* aangaat, men voorkomt die door de *narcotica* en het *effect* van dezelve. En ligt de *retina* dan alléén achterwaarts, ja kwetst men dezelve welligt niet eer door de zijdelijke *depressie*, dan *per keratonyxin*? Eindelijk: waarom dan toch, vooral bij eene gedeeltelijke *adhæsie* van de *iris* aan de *gedegenereerde cornea*, alwaar de *camera anterior* zoo zeer ver-

5°. Bij de *keratonyxis*, is men verpligt, het steunpunt (*hypomochlion*) der naald op de wondranden zelve van de *cornea* te nemen; het is zeer moeijelijk, om dezelve op den wijsvinger te laten rusten, welke het benedenste ooglid naar beneden houdt en drukt, ten einde de rolling van den oogbal te beletten, en om, zich van dat middel bedienende, alle tot deze wijze vereischt wordende bewegingen te kunnen maken, vooral wanneer men eene weeke *cataract* aantreft (*).

6°. Het is veel moeijelijker, om de *fragmenten* in de voorste kamer te brengen, dan bij de zijdelijke *depressie* (†).

7°. Bij de uitvoering van de *keratonyxis*, beletten ons de naald en de hand, welke vóór het oog zijn, het *instrument* te volgen; en men kan al deszelfs bewegingen niet nagaan of zien (§). Er

---

kleind is, ter vorming van eene *pupilla artificialis*, de insnijding in de *cornea* en den lap van de *iris*, en niet door de *sclerotica*, gedaan? V.

(*) Biedt de pink op den wang zulk een vast *hypomochlion* voor de naald, dat daardoor de wondranden der *sclerotica* niet gedrukt worden? En waar zoude deze drukking, voor zoo veel of zoo weinig zij dan plaats hebbe, de meeste nadeelige gevolgen hebben, in de *sclerotica* of in de *cornea*? V.

(†) Dit is waar, doch in de achterste worden zij mede zeer goed geabsorbeerd. V.

(§) Hetzelfde doet de *haemorrhagie* bij de *depressio lateralis*. — En wanneer zelfs de *narcotica* niet in staat zijn, om den regenboog te verwijden, ten einde de kwetsing daarvan

zijn nog andere moeijelijkheden, die door verscheidene onpartijdige schrijvers zijn opgegeven, zoo als: SCHNEIDER, HAËN, CANELLA, QUADRI, BETTI en VACCA BERLINGHIERI, en laatstelijk nog DUPUYTREN.

In het kort: het eenige voordeel, dat de *methode* van de *keratonyxis* aanbiedt, is, dat men beide oogen met de regterhand kan *opereren;* doch men weet wel, dat men geen goed *operateur* kan zijn, wanneer men niet *ambidexter* is.

Ik heb menigmaal deze *methode* gevolgd, maar ik ben er van afgestapt, wegens het geringe gevolg, hetwelk ik er van ondervonden heb, gelijk ook om andere redenen, die men in de brieven van SCARPA aan MAUNOIR lezen kan. De laatste vroeg aan den Hoogleeraar van *Pavia*, wat hij van de *methode* van ADAMS, betrekkelijk de *cata-*

---

voor te komen, maar deze zich, desniettegenstaande, door den invloed der kunstbewerking zamentrekt, en dit geschiedt, wanneer men door de genoegzaam ongevoelige *cornea transparens* steekt, hoeveel meer moet de *iris* zich dan niet zamentrekken, wanneer deze beleediging door de meer gevoelige oogvliezen plaats grijpt, en gevolglijk de naald en derzelver bewegingen voor den *operateur* verbergt, of hem onbekend laat met hetgeen hij reeds verrigt heeft, of wel nog verrigten moet! —

Men zie verder over de voordeelen van de *keratonyxis* boven de *depressio per scleroticam*, de *Dissertation sur la keratonyxis* enz. *par* J. H. L. HAAN, Dr. *en Chirurgie et accoucheur. Paris* 1813. pag. 29—34; alsmede C. J. M LANGENBECK, *De bewerking van den horenvliessteek*, keratonyxis *genaamd*, *Amsterdam* 1812; W. MENSERT, *Verhandeling over de* keratonyxis enz. *Amsterdam* 1816, en A. G. VAN ONSENOORT, *Verhandeling over de graauwe staar* enz. *Amsterdam*, 1818. V.

ract en de kunstpupil, dacht; ik heb de antwoorden in het *Fransch* vertaald, en zij zijn in den *Observateur provincial* opgenomen.

Derhalve, hoewel mij de drie *methoden*, de *extractie*, *keratonyxis* en *depressie*, zeer eigen zijn, aarzel ik niet aan de laatste de voorkeur te geven, vooral voor *cataracta congenita.* Derzelver uitvoering is gemakkelijk; men bepaalt ligtelijk den oogbal; men kan alle bewegingen der naald volgen; en de *resultaten* van de kunstbewerkingen zijn altijd veel gelukkiger. Eene praktijk van verscheidene jaren heeft de meening, welke ik hier openbaar maak, bevestigd; talrijke voorbeelden zoude ik, ter staving van dezelve, kunnen bijbrengen.

KUNSTBEWERKING VAN DE AANGEBOREN STAAR.

Een helper plaatst zich op eene tafel, waarvan een der hoeken tusschen zijne beenen komt, welke hij over die des kinds, op dien hoek vóór hem zittende, kruist. Vooronderstellen wij, dat het linkeroog moet *geopereerd* worden; dan plaatst de helper zijne regterhand onder de kin, en de andere hand op het voorhoofd des kinds, om het hoofd vast te houden en tegen zijne borst te drukken, zonder den *operateur* te hinderen. Andere helpers houden de dijen en handen vast; zijnde deze laatste vooraf bevestigd met eenen driehoekig gevouwen' doek, welke om het ligchaam van het kind, alsmede van den helper, welke het kind vasthoudt, is omgeslagen. De beide einden van de-

zen band moeten, door eenen vierden helper, sterk gesloten, worden vast gehouden. Door dit eenvoudig middel is men volkomen meester van de bewegingen des kinds, en men kan met alle zekerheid *opereren*.

Deze toestel is boven alle andere verkieslijk, zelfs boven het verband van mijnen beroemden leermeester SCARPA. De lange en moeijelijke aanlegging van dit laatste veroorzaakt geschrei des kinds; zij vertraagt het oogenblik der kunstbewerking enz.

Men plaatst den lijder schuins tegen het licht, en bedekt het regteroog met een verband. De *operateur* staat vlak voor den lijder, een weinig schuins, om het licht niet te onderscheppen (wij verkiezen deze *positie*, welke de verschillende bewegingen, die men maken moet, gemakkelijk maakt; iets, hetgeen derwijze geen plaats heeft, wanneer de *operateur* gezeten is); hij verwijdert de oogleden van elkander met mijnen oogbepaler (*). De halve ring op het boven-ooglid geplaatst zijnde, om het tusschen den oogbal en de oogkas te stuwen, trekt hij met den wijs- en middenvinger der regterhand het onderste ooglid naar beneden, om het onder de benedenhelft des grooten rings te plaatsen, welke haar bepaalt. De naald is, tot nu

---

(*) Zie de plaat aan het einde des werks. Men kan over deszelfs nut niet, dan door deszelfs gebruik, oordeelen. Dit veroorzaakt geene drukking, welke men niet naar willekeur bepalen kan, en beleedigt noch de oogleden, noch den oogbal.

ice, tusschen de tanden gehouden, met het hecht gekeerd naar de hand, welke *opereren* moet; hij vat dezelve met de vingers der regterhand, even als eene schrijfpen, en stoot haar stout in het harde horenvlies, ongeveer twee of drie lijnen van de inplanting van het doorschijnend met het ondoorschijnend horenvlies, een weinig beneden de dwarse middellijn van den oogappel. De holte der naald moet naar den *operateur* gekeerd zijn, het hecht naar den slaap; en de hand heeft de pink tot steunpunt, welke op het wangbeen rust. De *operateur* maakt verschillende bewegingen, om de bogt der naald gemakkelijk door de vliezen te doen dringen; hij voert het instrument voorwaarts tusschen de achterste oppervlakte van het regenboogvlies en de voorste van het kapsel, tot dat men de naald door de pupil ontdekt. Alsdan steekt hij met het haakje, dat aan het bovenste gedeelte van dezelve is, in het kapsel, hetwelk hij, zoo mogelijk, in deszelfs geheelen omtrek, losmaakt, en drukt of voert het in het glasachtig ligchaam, aan de zijde van den buitenhoek, als hij het geluk gehad heeft, het kapsel in zijn geheel los te maken. In het tegenovergestelde geval, verscheurt hij er zoo veel van, als hij kan, en voert de stukjes door de pupil in de voorste oogkamer, zonder echter het oog te veel te vermoeijen. Ontmoet men moeijelijkheden in het laatste, dan late men de zorg daarvoor over aan de natuur en aan het waterachtig vocht, hetwelk, door deszelfs uit-

vloeijing, nooit zal nalaten, de lappen, binnen 24 of 48 uren, in de voorste oogkamer te voeren. Men haalt, vervolgens, langs denzelfden weg en op dezelfde wijze, als de naald is ingebragt, dezelve weder uit. Ik moet hier opmerken, dat men wel moet toezien, om het kapsel niet te wild of te schielijk in het glasachtig ligchaam te drukken, uit vreeze, dat anders het netvlies, hetgeen zacht en mergachtig is, door het te sterk te drukken, scheurt of van het vaatvlies losraakt; — een toeval, dat eene hevige ontsteking te weeg brengt, en altijd eenen ongunstigen uitgang ten gevolge heeft. Behalve van mijnen oogspiegel, bedien ik mij, voor deze *operatie*, van eene veel krommere naald, dan voor de gewone staren. Deze is in hare holte snijdend (even als een snoeimes), hetwelk mij de verscheuring der beurs gemakkelijk maakt; of wel, ik keer, wanneer ik haar wil losmaken, de naald om, en bedien mij van derzelver rug. Twee, op den steel of het hecht geplaatste, stippen duiden de holle of bolle zijde der naald aan; het zoude zelfs goed zijn, in de plaats daarvan, eene doorloopende streep van eene andere kleur, dan die van het hecht, te stellen; maar hetgeen de *operatie* nog veel gemakkelijker maken zou, is eene naald, welke ik uitgevonden heb, en voornemens ben, weldra bekend te maken.

De behandeling, na de *operatie*, verschilt niet van die, wanneer de staar op eene andere wijze is *geopereerd*, en waarvan ik eene breedvoerige beschrij-

ving heb gegeven, in mijne verhandeling *over de ontaarding van de kristal*-lens *en derzelver toebehooren.*

Ik moet nog aanmerken, zoo als ik reeds gezegd heb, dat men zeldzaam bij kinderen gewigtige, opvolgende toevallen te behandelen heeft.

Verplaatsing van het kristallijnen ligchaam in de voorste oogkamer.

1e WAARNEMING.

In October 1822 te *Angiers* zijnde, bragt de Heer LUCAS zijne 15jarige dochter tot mij. Zij was van een zwak en teeder gestel, naar het *lymphatische* hellende, (zij was nog niet geregeld). Ik verzocht in *consult* Dr. CHEVREUIL, een' bekwamen *Practicus*, en *Chirurgien en Chef* van het stadshospitaal te *Angiers.*

Deze jonge jufvrouw had opgemerkt, dat haar linker-oog, van tijd tot tijd, duisterder werd; het regter-oog had zij reeds sedert jaren verloren. Acht of tien dagen daarna, ontwaarde zij, dat er zich vóór den oogappel, een waterdroppel bevond. In der daad zoude men het er voor gehouden hebben, indien de waarnemingen niet geleerd hadden, dat de *lens* zich dikwijls verplaatst en in de voorste oogkamer schiet. Jufvrouw LUCAS was waarlijk in eenen zeldzamen toestand. Het kristal-ligchaam had deszelfs doorschijnendheid behouden. Het onderscheid, hetwelk tusschen het waterachtig vocht en

de kristal-*lens* bestond, was, dat men in dit laatste meerdere lijvigheid ontdekte, dan in het waterachtig vocht.

Ik deed de *operatie* (door terugbuiging) in tegenwoordigheid van den heer CHEVREUIL. De *lens* terugbuigende, werd ik gewaar, dat dezelve in grootte was verminderd; ik bragt haar gemakkelijk, door de pupil, in de achterste oogkamer, en drukte haar in het glasachtig ligchaam.

De geregeldste, ontstekingwerende behandeling werd zeer naauwkeurig opgevolgd, en was van een' korten duur, zonder twijfel, dewijl er geene *primitieve* ontsteking, vóór de *operatie*, bestond, en omdat jonge voorwerpen er minder aan onderhevig zijn, dan volwassenen en ouden, gelijk ik dat verscheidene malen heb opgemerkt, vooral in kapselstaren, zoo wel aanvankelijke, als opvolgende, — dat heet de zoodanige, die, ten gevolge van uitligtingen of nederbuigingen der kristal-*lens*, waren ontstaan.

Ik beken, dat, wanneer ik de vermindering van het kristallijnen ligchaam bij jufvrouw LUCAS ontdekt had, ik het geheele werk aan de natuur, dat is, aan de opslurpende vaten, had overgelaten, die niet zouden hebben nagelaten, binnen den tijd van eene maand of zes, of iets vroeger of later, de *lens* op te lossen, aangezien derzelver vermindering op een derde, binnen den tijd van twee maanden, dat zij in de voorste oogkamer gelegen had, en, zoo als ik heb waargenomen, zonder de minste ontsteking aan het oog te veroorzaken. Eene geringe

dofheid in het gezigt was het gevolg harer tegenwoordigheid op die plaats. Waaraan dus zullen wij de ontaarding van de duistere *lens* toeschrijven, terwijl zij, zelfs verplaatst zijnde, hare doorschijnendheid behoudt, gedurende twee maanden? Bekennen wij slechts, dat er nog veel te doen overschiet, om de natuur in hare werkingen na te vorschen. Ik heb, over dat onderwerp, van SCARPA eenen brief ontvangen, dien ik hier volgen laat:

„ MIJNHEER EN KUNSTBROEDER!

„ *Ik heb uwe verhandeling over de aangeboren*
„ *staar ontvangen. Ik ben het volkomen eens met*
„ *hetgeen UE. daarvan zegt, verzekerd zijnde,*
„ *dat men er niet anders over spreken kan, dewijl*
„ *mijne eigene ondervinding mij bewezen heeft, dat*
„ *alles, hetgeen UE. er van zegt, waar is. Bij-*
„ *zonder opmerkenswaardig is uwe 1e waarneming,*
„ *ten opzigte van de kristal*-lens, *welke in de*
„ *voorste kamer is geraakt, zonder hare door-*
„ *schijnendheid, gedurende eenen aanmerkelijken*
„ *tijd, te verliezen. Het is mij een groot genoe-*
„ *gen, UE. te doen opmerken, dat deze aange-*
„ *boren staar, en de voordeeligste manier, om*
„ *dezelve te* opereren, *door mij is opgegeven, en,*
„ *zeven jaren vóór die van den heer* SAUNDERS,
„ *openlijk is bekend gemaakt; want de eerste*
„ *uitgave van mijn werk had plaats in 1801, en*
„ *de verhandeling van den heer* SAUNDERS *dag-*

„ *teekent zich van 1808. Ik zal, bij gelegenheid,*
„ *hetgeen mij toebehoort, en ik aangaande deze*
„ cataract, *daarvan sprekende, gezegd heb, terug-*
„ *eischen, zoo als ik gedaan heb in een' brief aan*
„ MAUNOIR, *betreffende de genezing der* cataract
„ *door opslurping. Ik ben UE. zeer verpligt voor*
„ *het aan mij gedane geschenk, alsmede voor de*
„ *vleijende uitdrukkingen, welke UE. ten mijnen*
„ *opzigte bezigt, en teekene mij*

enz.

„ A. SCARPA."

Aangeboren Staar.

2e WAARNEMING.

DÉCAMP, uit *Ath* (in *Belgie*), vader van 14 kinderen, bood een zeldzaam en misschien éénig verschijnsel aan; — zes kinderen kwamen met *cataract* ter wereld, en wel bij afwisseling, dat is: het eerste werd blind, het tweede ziende, het derde weder blind geboren, en zoo vervolgens de overigen. Onder deze waren tweelingen, waarvan de eerstgeborene *ziende* ter wereld kwam, en de tweede met de staar aangedaan was: de laatste leeft nog, alsmede één zijner broeders, die aan hetzelfde gebrek lijdt. De eerste is overleden aan de gevolgen van een' slag van een paard, op de kruin van het hoofd; hij ontving denzelven,

toen hij 17 maanden oud was, en stierf op den 17en dag na het ontvangen dier beleediging. De moeder was toen zwanger; en het kind, waarvan zij zwanger was, kwam ter wereld met een goed gezigt, doch had eene opening op het hoofd, gelijk aan die op de kruin van het laatst overledene. De verettering greep plaats, en, even als het vorige, stierf dat kind in den ouderdom van 17 maanden en 17 dagen. Dat andere Natuurkundigen, die meer verlicht zijn dan ik, dit verschijnsel verklaren!

3e WAARNEMING.

Er leven op dit oogenblik, te *Rouen*, afstammelingen van eene familie, genaamd LANTLIN, voorheen gewoond hebbende te *Caën*, van welke ik, onder anderen, het regter-oog heb *geopereerd* aan eene der jonge jufvrouwen, thans gehuwd aan een' voormalig' *militair*, die toevallig blind, en JOLY genaamd was. Deze vrouw was met de *staar* geboren, als ook één van hare broeders en hare zuster, die ook gehuwd is, en een kind met aangeboren staar heeft voortgebragt. Ik heb de moeder dezer twee vrouwen gezien; zij leeft nog, en heeft aangeborene staren; echter kan zij nog genoeg zien, om alleen te kunnen gaan, zoo als hier beneden nog blijken zal. Ik had de vrouw van JOLY aan één oog, en met goed gevolg, *geopereerd;* zij was in haar 18e jaar, en woonde te *Caën*. De weldaad, die zij,

door deze kunstbewerking had verkregen, deed haar besluiten, dezelve ook aan het andere oog te ondergaan. „ Maar," zeide zij mij: „ indien gij « mij niet reeds eenmaal *geopereerd* hadt, en ik niet « zoo veel vertrouwen in u stelde, zoude ik mij « nooit aan eene tweede *operatie* kunnen onder- « werpen; — verscheidene anderen hebben het mij « reeds dikwijls voorgeslagen, doch nooit heb ik « er in toegestemd."

Om kort te gaan: ik ondervond hetzelfde goede gevolg, als aan het eerste oog; en ik zoude haren broeder en hare moeder ook *geopereerd* hebben, wanneer ik langer te *Rouen* gebleven ware.

4e WAARNEMING.

Te *Valenciennes*, in het *departement du Nord*, was zekere WATTIEAUX, van de gemeente van *Marbaix*, sedert 30 jaren, staarblind; zijne kinderen, ten getale van 5, waren met hetzelfde gebrek geboren. Ik heb op denzelfden dag den vader en de kinderen met het gelukkigst gevolg *geopereerd*.

Aangeboren Staar, met afwezigheid van het Regenboogvlies.

5e WAARNEMING.

De Heer CAMERONI toonde mij, in het begin van Februarij 1820, zijne dochter, na te *Milaan* ervarene artsen over derzelver blindheid geraad-

pleegd te hebben, welke dezelve voor ongeneeslijk verklaarden. Deze jonge dame, 16 jaren oud, geregeld *menstruerende*, en van eene goede *constitutie*, had groote en uitpuilende oogen. Bij het eerste onderzoek, meende ik, dat dezelve door *hydrophthalmia* waren aangedaan; zoo overvloedig was het waterachtig vocht. De voorste kamer scheen eene buitengewone ruimte te bezitten; maar mijne dwaling nam spoedig een einde; want ik werd gewaar, dat er slechts ééne kamer bestond, zonder regenboogvlies.

Mijne nasporingen voortzettende, ontdekte ik, dat de veranderde haarwijze verlengsels eenige doorschijnende strepen vertoonden, tusschen welke de jonge CAMERONI het licht gewaar werd, en zelfs de kleuren onderscheidde, vooral bij afwezigheid van het zonnelicht.

De kristalbeurs, geheel ondoorschijnend, bevatte geene heldere en vaste *lens*, maar eene stof, gelijk aan die, welke men in alle gevallen van aangeborene blindheid aantreft. Zij bood, in haar middengedeelte, eene kleine kern van eene meer donkere kleur ter beschouwing aan.

Eenig gelukkig gevolg door de kunstbewerking vermeenende te kunnen tot stand brengen, stelde ik haar aan deze jonge persoon voor, die er met eene drift in toestemde, welke bij blindgeborenen zeer ongewoon is.

De 28 Februarij was de voor de kunstbewerking bepaalde dag; en ik koos het regter-oog, om het

éérst te worden *geopereerd*. Ik drong in het harde horenvlies, op twee lijnen afstands van het doorschijnend horenvlies, met eene *cataract*-naald, krommer, dan die, waarvan ik mij gewoonlijk bedien. In de eenige kamer van het waterachtig vocht gekomen, liet de afwezigheid van den regenboog mij toe, het geheele ingebragte deel mijner naald te zien, hetwelk deze anders verbergt. Met de punt der naald dwars door de kristal-beurs gaande, maakte ik haar van de haarwijze aanhechtingen los, om haar, naar beneden, in het groote ruim, door het waterachtig vocht ingenomen, te voeren, waar ik haar aan de opslurping overgaf. Ik zoude het andere oog op dezelfde wijze hebben *geopereerd*, toen eenige bedenkingen mij deden besluiten, van *methode* te veranderen. Ik bragt de naald, op eenen veel grooteren afstand van het doorschijnend horenvlies, in (omtrent $3\frac{1}{2}'''$); ik ging vervolgens, achter de haarwijze verlengselen heen, midden in het glasachtig ligchaam; ik *accrocheerde* het kapsel, hetwelk gemakkelijk volgde, en legde het in het glasachtig ligchaam neder, waar het liggen bleef, zonder te herrijzen, in deszelfs plaats eene onregelmatige opening latende, fraai zwart, en tot oogappel verstrekkende aan de jonge CAMERONI, die, van toen af, met dit oog de voorwerpen kon zien, maar, zoo als alle blindgeborenen, zonder, op het eerste oogenblik, de gedaante, den afstand en de kleuren te kunnen onderscheiden; — iets, waartoe men ook

eerst komen kan door eene bijzondere onderrigting der oogen, en de gewoonte van te zien. Er was echter in het regter-oog een stukje van het beursje blijven zitten, hetwelk den doorgang der lichtstralen belemmerde, en hetgeen mij verpligtte, twee weken na de *operatie*, de naald weder in te voeren, om dezen hinderpaal uit den weg te ruimen. Ik stak nu in het regter-oog, zoo als ik in het linker gedaan had; maar, daar ik verpligt geworden was, met meer krachts te werk te gaan, werden de haarwijze verlengselen verscheurd, en in deszelfs midden werd eene soort van schuinschen oogappel gevormd, die het indringen der lichtstralen toeliet. De schittering, welke de jonge CAMERONI, op dit oogenblik, door den toevloed der lichtstralen ondervond, maakte het zien onvolkomen; iets, hetgeen aan gevallen, zoo als ik thans beschrijf, eigen is, want dat vindt geenszins plaats, wanneer het regenboogvlies bestaat. Ik herstelde dit ongeval spoedig door eenen kunstigen regenboog. Ik raadde, namelijk, de ouders van het jonge meisje, haar eenen bollen bril van n°. 3½ te doen dragen, waarvan de zij-deelen, die den omtrek der glazen sluiten, van zwart schildpad gemaakt, in derzelver middenpunt slechts eene opening laten, van grootte en gedaante van den oogappel; door welke opening de jonge CAMERONI vervolgens met gemak de kleinste voorwerpen onderscheidde. Om niet verblind te worden, behoeft zij slechts den bril nader bij, of verder af te plaatsen, naar gelang van

de verschillende toestanden van het licht. De opvolgende toevallen der *operatie* hebben geene de minste nadeelige gevolgen gehad. De braking, welke, twaalf uren daarna, volgde, is eerder toe te schrijven aan den staat der eerste wegen, en aan het genot van grof, zwaar voedsel, zoo als alle bergbewoners gewoon zijn te gebruiken, dan aan de kwetsing (*piqure*) der haar-zenuwen, gelijk sommige schrijvers beweren. Dezelfde brakingen komen evenzeer voor, na de uitligting, waarbij men toch voorzeker deze zenuwen niet beleedigt.

6e WAARNEMING.

M. MAGUIN, limonade-verkooper te *Longwy*, liet, vergezeld van zijn' geneesheer, mij een zijner kinderen, een meisje van drie jaren, zien, bij hetwelk de gebrekkige oogvorming miskend geworden was door de lieden der kunst, met welke hij daarover had geraadpleegd. Ik beken, dat ook ik zeer verlegen zou geweest zijn, om dit zeldzame geval te erkennen, indien zich hetzelve mijner opmerkzaamheid niet reeds hadde aangeboden, en wel in het voorgaande geval (*).

(*) SCARPA maakt gewag van een dergelijk geval, in eenen zijner brieven, ten antwoord aan MAUNOIR, van *Genève*, die hem gevraagd had, wat hij van de nieuwe manier van ADAMS, *oculist* te *Londen*, om de staar en kunstpupil te *opereren*, dacht.

De jonge MAGUIN leed, zoo als bij naauwlettende beschouwing bleek, behalve aan twee aangeborene kapsel-staren, ook aan het gemis van den regenboog in beide oogen. Het linker vertoonde er slechts een gering spoor van, hetwelk bestond in een halve-maanswijs *segment*, ééne lijn breed, en aan het onderste gedeelte van den omtrek van het doorschijnend horenvlies. Beide oogen waren zwart; en men merkte er alleen eenige min of meer gekleurde strepen in, die ik vooronderstelde door de haarwijze verlengsels gevormd te zijn. In het midden des oogs ontdekte men een wit vlakje, ter grootte van eenen speldeknop, door het beursje gevormd, en eenigzins ineengekrompen; zonder dat echter dit duistere ligchaam het kind belette, bij een flaauw licht, al die voorwerpen, welke men hetzelve aanbood, zelfs al waren zij vrij klein, te onderscheiden. Doch het bragt altijd de handen boven de oogen, om het te sterke licht te matigen. De lichtstralen drongen gemakkelijk tusschen de haarwijze verlengselen door; en, zoo als ik zeg, het kind zag er zoo veel door, als de omstandigheden konden gedoogen. Ik raadde niets anders aan, dan het gestadig gebruik eens brils van zwart horen, even als ik gedaan had bij de jonge CAMARONI, en bij nog iemand, die mij, te *Sédan*, in 1817 kwam raadplegen, en toevallig den regenboog en kristal-*lens* verloren had (*).

(*) Zie over dit onderwerp mijn *Traité sur l'altération du cristallin et de ses annexes. Paris* 1819.

7e WAARNEMING.

MARIANA TOVERO, oud 22 jaren, uit de gemeente *Ponteta St. Valero*, 3 mijlen van *Valencia* (in *Spanje*), *consulteerde* mij den 12e Julij 1824, en miste, aan beide oogen, het regenboogvlies, terwijl zij tevens met *cataract* behebt was; welke twee gebreken aangeboren waren. MARIANA onderscheidde bijna alle voorwerpen, en ging, in de plaats, waar zij woonde, alléén, zonder zich ergens aan te stooten; deze omstandigheid belette haar, zich te laten *opereren* (*).

(*) .....: „ *Cette circonstance l'empecha de se laisser opèrer*" Zoo luiden de woorden, door den schrijver gebezigd, en welke ik *letterlijk* vertaald heb, ofschoon zij ook vatbaar zijn, om aldus te worden overgebragt: *deze omstandigheid belette, dat zij* geopereerd *werd*. — Is mijne eerste vertaling juist, dan ligt klaarblijkelijk de oorzaak, waarom de kunstbewerking *niet* werd aangewend, aan de zijde der lijderes, en *niet* aan die des *operateurs*, als hebbende zij zich dan met haar gering of gebrekkig gezigt liever willen blijven behelpen, dan gevaar loopen, van, door eene *onzekere* kunstbewerking, ook het weinige, dat zij nog bezat, geheel te verliezen, en stekeblind te worden. En, waarlijk, aan zulk eene kansrekening mogen wij (kunstbeoefenaren) geenen natuurgenoot wagen of blootstellen. Het is toch eene algemeene stelling, die inzonderheid ook op artsen toepasselijk is: *dat men den menschen niets moet ontnemen, waarvoor wij hun niets beters in de plaats kunnen geven of aanbrengen.* En wie is er, die vooraf den *goeden* afloop van eene heelkundige kunstbewerking, en vooral van oog-*operatie*, *stellig* beloven kan? Niet een eerlijk man; en hij, die er geloof aan slaat, is een dwaas of een weetniet.

8e Waarneming.

Op het einde van het jaar 1808, bragt een zekere BERTHOLOT, veldwachter te *Troijes*, in het *departement* van de *Aube*, zijne kleindochter, oud

---

Is, daarentegen, mijne tweede vertaling juist en de ware, dan is de reden der niet-*operatie* aan de zijde des *operateurs*, omdat de lijderes *nog zien kon;* en deze reden eerbiedigen ook alle echte en voorname heelkundigen. Maar is dit nu gegrond, dan is de schrijver *inconsequent.* Of heeft hij niet hier (te *Rotterdam*) verscheidene personen *geopereerd*, welke *alléén* konden gaan in de plaats, waar zij woonden, zonder zich *ergens aan te stooten?* — Zietdaar, onder anderen, het geval met eene vrouw, welke eenen volstrekt blinden, van *Gouda* naar *Rotterdam*, geleidde, doch, op de verklaring van den schrijver, dat deze laatste niet te helpen ware, maar wel zij zelve (de geleidster en moeder des blinden), terstond den blinden naar *Gouda* heeft teruggebragt, vervolgens van daar, met haren man, is wedergekeerd, en toen *geopereerd* geworden is door den schrijver, in zijn logement: *au grand hotel des Pays-bas*, in de boompjes alhier. Na verbonden te zijn, ging zij dadelijk te voet naar het gasthuis (waarvan het gebruik door den WelEd. Groot-achtb. heer Burgemeester dezer stad goedgunstig aan den heer LUSARDI was toegestaan), omtrent 10 of 15 minuten gaans van de plaats, waar de lijderes *geopereerd* was geworden; terwijl zij, na verloop van twintig dagen, *door* haren man naar *Gouda* is gebragt, waar men, des verkiezende, zelf naar het *resultaat* kan onderzoeken. Deze vrouw was aan één oog blind, en zoude zulks, volgens de eigene woorden van den heer LUSARDI, over een jaar en zes weken, ook aan het andere zijn, zoo dat zij dus gevaar liep, alsdan geheel blind te wezen, waarom dan ook de heer LUSARDI haar raadde, zich nu te laten *opereren.* Haar naam is LENA VAN LEEUWEN, huisvrouw van AART NIEUWLAND, en zij is omtrent 47 jaren oud.

V,

4 jaren, bij mij; welk meisje staarblind geboren was, en, sedert een jaar, uit een der oogen had begonnen te zien. Van dat tijdstip af, had hij ontdekt, dat het vlakje van dat oog (zoo noemde hij hetzelve) in grootte was afgenomen, terwijl het eindelijk geheel verdwenen was (*). Hij zeide mij tevens, dat hij had opgemerkt, dat dit vlakje in het oog zich bewoog; en buiten twijfel werd dit veroorzaakt, doordien het van al deszelfs aanhechtingen was losgeraakt, en het beursje was opgeslurpt geworden. Twee andere dusdanige waarnemingen,

(*) De genezing van zekere ziekten hangt somtijds van eene hoogere oorzaak af; of wel de eindoorzaak ligt buiten de grenzen van het menschelijk vernuft. Men heeft toch *cataracten* zien afnemen of verminderen, en zelfs natuurlijk zien verdwijnen, zonder dat eenig middel gebruikt geworden is; — en dit verstrekt der baatzucht en der kwakzalverij (dit zien wij, helaas! nog dagelijks! V.) ook tot voedsel. Dat *cataracten* worden nedergedrukt, alleen ten gevolge van eenen koortsaanval, van brakingen, stuipen of zielsaandoeningen, dit moet worden toegeschreven aan de uitwerking van de bewegingen der spieren en zenuwen. Men kent het naauw verband, dat tusschen de ziel en het ligchaam bestaat, en wel door middel dier verbindingen, welke het zenuwstelsel tusschen beide plaatst, terwijl het op het laatste snel terugwerkt. In vele ziekten verheft zich dat verband boven de natuurlijke grenzen (*rhytme*), en brengt eene wanorde in de levenswerking van het zenuwstelsel voort, die de voorname oorzaak is van alle invloeden, zoo wel in het zedelijke als natuurlijke. Hoog gespannene godsdienstige gevoelens, een groot, onverwacht vermaak of genoegen, eene groote verrassing, hebben de genezing van ziekten te weeg gebragt, welke aan alle middelen der kunst hadden weerstand geboden.

op toevallige oorzaken gegrond, zijn mij, in den loop mijner praktijk, voorgekomen; de eene bij eenen jongen metselaar, uit de omstreken van *Rijssel* (noordelijk departement); en de andere bij eenen tuinman niet verre van *Rouaan*.

Deze waarnemingen hebben mij doen nadenken over de meeningen der ontleedkundigen, die aan het regenboogvlies de eigenschap toeschrijven, van een gedeelte van het waterachtig vocht op te slurpen, en die de haarwijze verlengselen als eene der bronnen van de oogvochten beschouwen. RIBES, een der beroemdste ontleedkundigen van onzen tijd, en wiens nasporingen in de ontleed- en natuurkunde van het oog veel lichts hebben verspreid, heeft ontleedkundige proeven bewerkstelligd, om deze meening te ondersteunen. Doch, wanneer dit eens zoo ware, dan zoude in alle gevallen, waarin de regenboog, hetzij toevallig, of reeds bij de geboorte, ontbreekt, waterzucht van het oog moeten plaats vinden. Na de *operatie* van de *cataract*, door nederbuiging, zijn de haar-wijze verlengselen bijna altijd vernield, verscheurd, en moeten dezelve noodwendig, even als de *lens* en haar kapsel, worden opgeslurpt; doch wat zullen de afscheidende werktuigen met het waterachtig vocht doen? — RIBES meent ook, dat, bij de toevallige of aangeborene sluiting van den oogappel, de voorste kamer bijna uitgewischt of vernietigd is; doch ik heb dikwijls gelegenheid gehad, tot de *operatie* van de kunstpupil, en ik heb be-

stendig de voorste kamer door het waterachtig vocht uitgezet (*lubrifiée*) gevonden; er bestond bijgevolg eene wezenlijke holligheid.

Deze tegenwerpingen schijnen mij moeijelijk, om op te lossen, en noodzaken mij, om te erkennen, dat de toepassingen der verschijnselen, die in het werktuig des gezigts voorkomen, er nog verre af zijn, van voldoende te wezen. Wanneer men de *oculisten* berispt, dat zij de wetenschap niet al die voortgangen en vorderingen hebben doen maken, welke men het regt had, van hen te verwachten, dan moet men toch niet uit het oog verliezen of vergeten, welke eene ongunstige bejegening doorgaans hun wedervaart, die zich, bij uitsluiting, aan dezen tak der heelkunde toewijden, in plaats dat men hen zou aanmoedigen en opwekken, om de uitkomsten hunner praktische waarnemingen op te geven, en die daadzaken bekend te maken, die tot den voortgang der wetenschap aanmerkelijk kunnen bijdragen. (*)

(*) Wanneer men zich de avonturiers te binnen brengt, welke, sedert eenige jaren, onder verschillende titels of kunstnamen, ons land hebben afgelopen of bezocht, en onbevooroordeeld overweegt, wat zij eigenlijk bedoelden (geld te verzamelen), alsmede hunne beloften en snoeverijen in de openlijke nieuwspapieren, gelijk ook eindelijk het *resultaat* hunner verrigtingen, hetwelk echter, terwijl hunne beloften zich nog al in de verte uitstrekken, eerst eenen geruimen tijd daarna, *juist* en *behoorlijk* kan worden opgemaakt, — in welk een licht moet men dan zoodanige, rondtrekkende

OPGAVE

der blind-geborenen, welke door Doctor LUSARDI, *sedert de maand Julij* 1802, *tot aan het einde van* 1826, geopereerd *zijn.*

St. Sebastiaan, Prov. *Biscaije*, *Spanje.*

1. De heer MONSON, oudste zoon van een' *gedeputeerden* van *Biscaije*, 10 jaren. (goed gevolg).

Burgos.

2. De dochter van MANSANILIA. (idem).

Logrono, prov. *Rioca*, *Spanje.*

3. CALPU, 17 jaren. (idem).

Tudella.

4. ISQUIERDO, 18 jaren. (idem).

Barcelona, prov. *Catalonie.*

5. Vrouw GALLOPA, 37 jaren. (idem).

Valencia.

6. De dochter van SAAVEDRA, 6 jaren. (idem).

---

kunstenaars plaatsen, en welk oordeel over hen vellen? Men denke slechts aan eenen WILLIAMS, die nog versch in het geheugen ligt, om geene anderen meer te noemen. En hoezeer men ook moge wenschen en zeggen, dat, bij de gegrondheid van zoodanig oordeel, de menschen toch moesten leeren en wijzer worden; men herinnere zich slechts de *anecdote* van den *Professor* en zijnen gewezenen knecht, en de *charlatannerie* zal, bij de *cataract* (zoo als de schrijver teregt aanmerkt), even als bij de doofheid, geholpen door de gewone schier onverbeterlijke ligtgeloovigheid des publieks, altijd ruim voedsel vinden. Men zie verder de *Mengelingen van de Arnhemsche Courant van den* 24 *Julij* 1827.

V.

Lorca, prov. *Murcia*.

7. ZAPATERA, de zoon, 19 jaren. (goed gevolg).

Granada, *Andaluzië*.

8 Mejufvr. DON VICENTE TORELLO, 13 jaren. (idem).

Malaga, *Andaluzië*.

9. NAPOLÉON BARBANSO, 6 jaren. (idem).
10. de dochter van GUARCARDO, 9 jaren. (idem).

Sevilla, *Andaluzië*.

11. Een kind van LOPEZ. (idem).
12. De zoon van MORILLO, 6½ jaar. (idem).

Cordova.

13. De zoon van FACARDO, 6 jaren. (idem).
14. De dochter van TORRO, 15 jaren. (idem).
15. Het kind van CINSILLIA, 2½ jaar. (idem).

Madrid.

16. Het dochtertje van CORREA, 3 jaren. (idem).
17. TRUCILLIA, in de straat (*calle*) *de Francos*. (idem).

Caen, *Normandie*.

18. Een meisje van 18 jaren, *geopereerd* in tegenwoordigheid van den heer DOMINEL, heelmeester van het stads-hospitaal.

Havre.

19. De zoon van FROMENTIN, 11 jaren. (onvolkomen gev.) (?)
20. Eene dochter van HONFLEUR, 7 jaren. (idem).

Rijssel.

21. CATHARINA TRITILLAT, 18 jaren, van de gemeente *Baijeul*. (goed gevolg).
22. Eene andere van 25 jaren, in dezelfde gemeente. (idem).

23. De zoon van TUBON, 9 jaren, gemeente *Haubourdin.* (goed gevolg).

24. De dochter van COMTE, 22 jaren, *place du Moulin.* (idem.)

St. Amand, depart. du Nord.

25. De zoon van CHOTAUX, 3 jaren. (idem).

26. De dochter van FERDINAND, 25 jaren. (idem).

27. Mejufvr. COISNE, 23 jaren, door een' heelmeester te *Rijssel*, met het instrument van GUERIN van *Bordeaux*, zonder vrucht, *geopereerd.* Ik ben niet gelukkiger geweest. (niet geslaagd).

28. Mejufvr. GRENUS, 10 jaren, van *Vautrechis.* (goed gevolg).

29. Mejufvr. MARIA JOSEPH DE CERF, 30 jaren, van *Warneton* in westelijk *Vlaanderen.* Zij was bijziende, en had eenen zeer grooten oogbal. (onvolkomen gev.)

Valenciennes.

30. Mejufvr. DEGRELLE, driemaal *geopereerd*, met eene tusschenpoozing van eene maand tusschen de 1e en 2e, en van een jaar tusschen de 2e en 3e kunstbewerking. (goed gev.)

Bergen, Henegouwen.

31. ALEXANDER BOUCHER, 2 jaren. (idem).

32. DESCHAMPS, 25 jaren. (idem).

33. TERCHINON, 24 jaren. (idem).

Amsterdam, Nederlanden.

34. De dochter van CALERGUES, 14 jaren, in de Warmoesstraat. N°. 2. (idem).

35. De zoon van SCHMETT, 8 jaren, Curgelstraat, N°. 304. (idem). (*)

Arnhem.

36. Een kind van 6 jaren. (idem).

Mentz.

37. Het kind van VALENTIN, gemeente *Abseim*, canton *Wiedelolem.* (idem).

Dusseldorp.

38. De zoon van BELLER, 16 jaren, gemeente *Aatting.* (idem).

39. WILLEM VON DOHAN, 16 jaren, gemeente *Bamen.* (idem).

Aken.

40. Het kind van MEZEQUE, 2½ jaar. (mislukt).

Brussel.

41. Het kind van WEEMALES, 2 jaren. (idem).

Leuven.

42. Het kind van TOLLEZ, 3½ jaar. (idem).

43. JAQUES DEWIL, 46 jaren, een bedelaar, geboren te *Haldemberg.* Ik zag hem, vier jaren daarna, te *Gent* bedelende. (goed gevolg).

Nogent-le-Rotrou, Perche.

44. De dochter van MARCHAND, 5 jaren, gemeente *Margon.* (idem).

Boulogne-sur-mer.

45. Een kind van 7 jaren. (idem).

Verneuil.

46. De zoon van POIRIER, 11 jaren. (idem).

(*) Zal waarschijnlijk moeten zijn SMIT en *Singel.*

47 en 48. De twee gezusters DUPUY; de eene 23, en de andere 25 jaren, gemeente *Debourg; geopereerd* in het bijzijn van den heer PAGNION, voornamen geneesheer en heelmeester van het stads-gasthuis. (goed gevolg).

Ath, Nederlanden.

49. NAPOLEON MANS, 10 jaren, gemeente *Lens.* (onvolkomen gev.).

Douay.

50. Het kind van POELET, 2½ jaar, gemeente *Aniche.* (idem).

Kamerijk.

51. Het kind van FONTAINE, 7 jaren, gem. *Valincourt.* (goed gevolg).

52. Het kind van NOIRMAIN, 5 jaren, van *Cambresis* (idem).

53. Een meisje in het stads-gasthuis. (idem).

St. Quentin.

54. De dochter van DUBOIS, 37 jaren, gem. *Urvillet.* (onvolkomen gev.)

Laon.

55. Het kind van VACHER, 14 jaren. (goed gev.)

56. De zoon van PARIS, 25 jaren, gem. *Loppen, canton de Fer*, in *Tardenois.* (idem).

57. Drie kinderen van BARBIER, 15, 11 en 4 jaren. (idem).

Valenciennes.

58. JOZEF WATTIAU, de vader, 52 jaren; hij was sedert 30 jaren blind. (idem).

59. THÉRÈSE WATTIAU, de dochter, 22 jaren. (idem).

60. CATHERINE WATTIAU, de dochter, 20 jaren. (goed gevolg).

61. HENRI WATTIAU, de zoon, 12 jaren. (idem).

62. JAMES WATTIAU, de zoon, 10 jaren. (idem).

63. JOSEPH WATTIAU, de zoon, 7 jaren. (idem). Twee jaren daarna, bragt mij de moeder hare oudste dochter, te *Avennes*, om bij haar een gedeelte van het beursje weg te nemen. Zij verhaalde mij, dat hare andere kinderen in het bosch waren, om beziën te zoeken. (idem).

64. De dochter van MAILLE, 14 jaren, gem. *Ergnies*. (onvolkomen g.).

Fleurus.

65. Het nichtje van een' geneesheer uit de stad *Fleurus*, 12 jaren. (goed gev.)

Namen.

66. De zoon van den pachter DU GOUVERNEUR, 7 jaren. (idem).

Luik.

67. FRANÇOIS LAVAL, 24 jaren. (idem).

Oostende.

68. De dochter van DECOO, 14 jaren, gem. *Moore Lourance*. (idem).

69. DECOO, de moeder; deze had de staar reeds 25 jaren, op één oog, zijnde het andere zonder vrucht *geopereerd* met het instrument van GUERIN van *Bordeaux*. (idem).

Brugge.

70. Het kind van VAGNE, 2 jaren, gem. *Cadzan*, op het eiland *Cadzan*. (idem).

Aalst.

71. De zoon van HOKART, 16 jaren, gem. *Hofstaede.* (goed gevolg).

IJperen.

72. FRANÇOIS VARROIS, 25 jaren, gem. *Ooglede.* (idem).

Sédan.

73. De tweelingzusters ULLENGE, 8 jaren. (idem.)

74. Twee kinderen van LIBOTTE, de jongen 11, en het meisje 2 jaren, in het hospitaal te *Sédan*, in tegenwoordigheid van verscheidene geneesheeren, *geopereerd.* (idem).

75. De dochter van GOUDELLE, 7 jaren. (idem).

Verduin.

76. De zoon van JAQUES ADAM QUILLY, 6 jaren, van het gehucht *la Grange-aux-Bois*, nabij *St. Menehould.* Hij had nog een ander kind van 9 maanden met *cataract.* (idem).

Rheims.

77. De dochter van CLÉMENT, 5 jaren; gem. *Lecaille*, canton *Asfeld;* depart. der *Ardennes.* (idem).

78. De zoon van ETIENNE FRANÇOIS, 14 jaren, gem. *Lude;* canton *Versy.* (idem).

Epernay.

79. Het kind van GONEL, 4 jaren; gem. *Damerie.* (idem).

Chalons-sur-Marne.

80. De dochter van ALEXANDRE LAURENT NICLE; gem. *Trepaille.* (idem).

Troïjes, Champagne.

81. De dochter van BERTHOLOT, 4 jaren. De staar van het eene oog was natuurlijk (van zelve) verdwenen. (idem).

Lyon, Rhone.

82. De zoon van LARGE, 14 jaren, van *Serin*; canton *Belleville*. (idem).

83. De vrouw van DUDET, 26 jaren; gem. *Voras*, depart. *de l'Ain*, arrondissement *Trévoux*. (idem).

Nota. Zij heeft twee kinderen gehad met aangeboren staar; het eerste is overleden, en het tweede is aan één oog *geopereerd* geweest. De heer PETIT, die deze vrouw *geopereerd* had, heeft zulks met onvolkomen gevolg gedaan.

84. De vrouw van FARGEAT, 59 jaren, gem. *Charnay*, canton *Anse*. Ik heb haar alléén aan het regter-oog *geopereerd*, zijnde het linker vruchteloos *geopereerd* door wijlen den heer JANIN. (idem).

85. De zoon van RAVE, van *St. Genis Laval*, 20 jaren; zonder gevolg *geopereerd*, wegens eene *complicatie*, die vóór de kunstbewerking voorzien was. (mislukt).

86. De dochter van JEAN FRANÇOIS TRAFAY, 4 jaren; gem. *Saint-Denis-de-Blaise*, cant. *Lagneux*, depart. *de l'Ain*. (goed gev.)

87. De dochter van PIERRE JOSEPH QUIDA, 12 jaren; uit dezelfde gemeente. (idem).

88. De dochter FRANÇOISE CAGNIN, 14 jaren, gemeente *Lagneux*, depart. *de l'Ain*, zonder vrucht vroeger *geopereerd* in het gasthuis te *Lyon*. (goed gev.)

89. De vrouw van LOUÏS BLED, 35 jaren, gem. *Chavaune*, canton *Pont-de-Vaux*. Zij heeft vier kinderen zonder *cataract*. (idem).

90. ROBERT, de zoon, 17 jaren. (idem).

91. LOUISE SEITRE, 8 jaren, van *Lavalla*, depart. van de *Loire*. (idem).

92. Twee zoons van BARBIER.

1820, te *Milaan*.

93. GIORGIO *figlio*, 30 jaren, gem. *Monza*. (goed gev.)

94. CARIBONI PIETRO, 2 jaren, van *Bellano*. (idem).

95. CAMERONI, *figlio*, 16 jaren, van *Montrobio Valsasina*. (idem).

96. ACERBONI, *figlio*, 9 jaren, van *Vendrogno*, in dezelfde Vallei. (idem).

97. FORNI, *figlio*, 28 jaren, van *St. Fermo*, *monte di Brianza*. (mislukt).

98. Het zoontje van TEVILLE, 2 jaren, *Milano Contrada St. Michele*. (onvolkomen g.)

Parma.

99. *Il figlio del Comte* LINATI. (onvolkomen g.) Men kan de kunstbewerking herhalen; er is nog een gedeelte van het kapsel overig.

Arcis-sur-Aube.

100. De dochter van BOUCHET, 26 jaren. (mislukt).

Doullens, Pas-de-Calais.

101. ANTOINE LEFEVRE, 26 jaren, van *Fienviller.* (goed gevolg).

102. DELIN, de zoon, 20 jaren, van *Beauquène.* (idem).

103. BLONDEL NICAISE, 49 jaren, van *Ecourtebas.* (idem).

Brugge, Belgie.

104. MARIE MALFAIT, 43 jaren, van *Brugge.* (idem).

105. DESCHEPPERS JEAN, 45 jaren, idem. (onvolkomen g.)

Rijssel.

106. TRACHET, de zoon, 5 jaren, van *Pequencourt*, (goed gevolg).

Verduin.

107. De zoon van JACQUART, 9 jaren, van *Etain.* (idem).

Meaux-en-Brie.

108. De zoon van DIBIERNE, 7 jaren, van *Puiseux.* (idem).

Aire. Artois.

109. De zoon van MOITEL, 8 jaren, van *Blessy.* (idem).

Abbeville.

110. De zoon van LAVOINGT, 19 jaren, van *St. Riquier*, (idem).

Rouaan.

111. De zoon van GOEL, 7 jaren, van *Deville.* (idem).

112. De dochter van FAUYER, 22 jaren, van *St. Denis-de-Ricourt.* (onvolkomen g.)

113. Eene vrouw (1) van 34 jaren. Ik had haar reeds in het hospitaal te *Caen*, in 1809, aan één oog met goed gevolg *geopereerd*. (goed gevolg).

1823. *Limoges.*

114. De dochter van VERSEVEAU, 9 jaren, *Kerspel* (*Chapelle*) *St. Mathieu.* (idem).

Bordeaux.

115. DIPORTA, de zoon, een *Israëliet.* (mislukt).

1824, *Barcelona.*

116. De dochter van JAUBERT, 18 jaren, in de straat *Ramalleras.* (onvolkomen g.)

117. De dochter van REINAL, 22 jaren, van *St. Bois-Lobregat.* (goed gevolg).

118. Het kind van de Wed. BOS, 5 jaren, van *Tagamanet.* (idem).

Valencia.

119. RAMOND, de vader, 50 jaren, en zijne dochter van 18, in de straat *de la Misericordia*, N°. 7. (idem).

120. De zoon van REAL, 7 jaren, van *Rosafa.* (idem).

121. De zoon van CALDA, 16 jaren, van *Requena.* (idem).

Madrid.

122. Mejufvr. DE MODENES, 18 jaren, *Attochastraat*, N°. 3. (goed gev.) Er leeft nog een broeder van haar met aangeborene staar. Mevrouw MODENES heeft 9 kinderen gehad, waarvan 4, bij afwisseling, blind geboren werden.

---

(1) De grootvader, als ook de vader, de moeder en de broeders dezer vrouw waren allen blindgeborenen.

123. De gebroeders ANDARIAS, de eene 28, en de andere 30 jaren, van *Toralba de Calatrava.* (goed gevolg).

124. MARTINEZ, 21 jaren, van *Villavaller*, provincie *Oviedo.* (idem).

1825, *Burgos.*

125. MEDEL, de zoon, 12 jaren, van *Masuello.* (idem).

126. LOPEZ, 41 jaren, van *Muradillo del Castillo.* (idem).

127. PALLAYO JOSEPH, 41 jaren, van *la Vega de Paz.* (onzeker).

Vittoria.

128. De zoon van MEOQUI, 9 jaren, van *Lacaroz*, uit de vallei van *Bastan.* (goed gev.)

129. De zoon van LANZA, 6 jaren, van *Sagura.* (idem).

130. De zoon van AZAÑA, 6 jaren, *del Prao.* (idem).

131. De dochter van MONTOYA, 8 jaren, van *Villalonga.* (idem).

132. ROMEO MARCELLINO, 41 jaren, van *Osejo.* (onvolkomen g.)

133. Nog negen kinderen, waaronder één van 9 maanden, *geopereerd* in het stads-hospitaal. (algemeen goed gevolg).

Calahorra.

134. De zoon van RUIZ, 15 jaren, van *Castelfrio.* (onzeker).

Saragossa.

135. ALMOZARA, 21 jaren, van *Cazigar.* (onzeker).

136. BARACHINA, 37 jaren. (onvolkomen gev.)

Brussel, November 1826.

137. De zoon van VAN DEN HOUTE, 10 jaren, van *Hall*. Nog te kort geleden, om de uitkomst te bepalen.

Blijkens deze optelling, volgens mijn register gedaan, heb ik, van het jaar 1802 tot op het laatst van 1826, *geopereerd* (*):

Mannen en jongens		3108.
Met goed en onvolkomen gevolg (*a*)	$86\frac{1}{2}$ pro $\frac{0}{0}$ . . 2692	
Mislukt	$13\frac{1}{2}$ — $\frac{0}{0}$ . . 416	
Vrouwen en meisjes		1768.
Met goed en onvolkomen gevolg	$83\frac{1}{2}$ pro $\frac{0}{0}$ . . 1476	
Mislukt	$16\frac{1}{2}$ — $\frac{0}{0}$ . . 292	
Blindgeborene van beiderlei geslacht		158.
		5034.

Van 1818 tot 1826:

Van het mannelijke geslacht . .	777	. . 1219.
Van het vrouwelijke	442	

Blindgeborenen. *Zie de naamlijst.*

(*) In het begin mijner praktijk, heb ik de kunstbewerking meer door uitligting, dan door nederbuiging, verrigt; doch, toen ik overtuigd geworden was, dat de laatste verre

(*a*) Daar dit laatste (*demi-succes*) als niet geslaagd (*non-succes*) kan worden aangemerkt, vraagt men met regt, bij *hoevelen* het hebbe plaats gevonden, gelijk ook bij *hoevelen* een goed gevolg? Dit is niet naauwkeurig genoeg *gespecificeerd*.

Hieruit volgt, bij raming, dat het mislukken der *operatie* bij mannen als $13\frac{1}{2}$, en bij vrouwen als

---

de verkieslijkste is, deed ik zelden de *extractie*, en nog veel zeldzamer de *keratonyxis*. — Het is verwonderlijk, dat er, in de eeuw, waarin wij leven, nog mannen van de kunst gevonden worden, die zich zoo zeer vergissen, dat zij, om de *cataract* te *opereren*, gelooven te moeten wachten, tot de lijder volkomen (steke-) blind is. Dit is ten eenemaal verkeerd, dewijl er, in dat geval, een zamengesteld gebrek, *cataract* en *amaurosis*, zoude bestaan. Zij veroorzaken ook een aanmerkelijk verlies van tijd, op welken men toch, vooral bij bejaarde lieden, zeer zuinig wezen moet.

Men is nog in het onzekere, of men het éene oog zal *opereren*, wanneer het andere nog gezond is (*). Wanneer men

---

(*) Dit punt houden wij bij ons voor beslist, en wij doen het *niet*; — de ondervinding toch leert, dat, wanneer men het doet, zulks altijd een *verward* gezigt veroorzaakt, en er dus de lijders *niet* bij *winnen*, maar bij *verliezen*. Ook zien de zoodanigen scheel, gelijk *Professor* ROUX, nog kort geleden, geleerd heeft. Men vindt, namelijk, in de *Resultats des operations dans l'hopital de la Charité*, *Septembre* 1827, *par les Professeurs* BOIJER *et* ROUX, *à Paris*, daaromtrent het volgende:

Een jongeling, van omtrent 26 jaren, werd aan het regteroog, daar hij slechts aan dit met *cataract* behebt was, *geopereerd per extractionem*. Hij genas zonder het minste toeval, en vertrok, 15 of 20 dagen na de *operatie*, uit het hospitaal. Op dien tijd maakte hij van donker blaauwe brillen gebruik. Het *geopereerde* oog was toen al aanmerkelijk van de gezigtslijn afgedwaald, zoo dat het scheelzien (*strabismus*) met iederen dag vermeerderde. Deze lijder derhalve was, ter genezing eener ziekte, in het hospitaal gekomen, maar slechts om haar door eene andere, even onaangenaam, vervangen te zien.

16½ tot 100 staat, zoo dat, naar deze schets, meer

---

verzekerd was, dat dit laatste gezond zoude blijven, dan zeker moest men hetzelve ontzien (*); maar het gebeurt zel-

---

Eene vrouw, omtrent 36 jaren oud, was aan het linker-oog aangedaan, en werd door de *extractie*, zonder toevallen, genezen. Zij bleef eenigen tijd in het hospitaal, en hield, toen zij er uit vertrok, haar oog nog met eenen zwarten doek bedekt. Wanneer zij echter hare beide oogen open deed, was haar gezigt belemmerd, verward (*confuse*); en zij zag veel duidelijker, wanneer slechts één oog, hetzij het *geopereerde* of het andere, open was. Van toen af, was het scheelzien onvermijdelijk. —

Wanneer slechts één der oogen door *cataract* is aangedaan, moet dit ons de *operatie* doen vermijden. De *operatie* stelt dezelve buiten twijfel aan eene gevaarlijke ontsteking bloot, die, hoewel de oorzaak slechts op één oog werkt, beide echter kan aandoen. En in die gevallen, waarin de *operatie* een volkomen goed gevolg heeft, sleept zij zoodanig een verschil in de straalbrekende kracht der beide oogen na zich, dat het gezigt belemmerd, verward wordt, tot zoo lang het *geopereerde* oog zich van de gezigtslijn afgedraaid heeft. Op deze wijze strekt dan dit oog den lijder niet meer tot nut, dan vóór de *operatie*, en de misvormigheid, die uit dit scheelzien overblijft, is even zoo schadelijk, als die, welke door de *cataract* wordt te weeg gebragt. V.

(*) Men kan het tegendeel niet met zekerheid voorzien of bepalen; en dus zou men door de *operatie*, volgens onze aangenomene stelling, juist datgene te weeg brengen, hetgeen men er door meende voor te komen of te verhoeden. Immers een persoon, aan beide oogen, met het allergelukkigst gevolg, *geopereerd*, en tevens met den besten bril voorzien, ziet toch nooit *zoo* volmaakt, als iemand, die slechts één natuurlijk, gezond oog bezit; en van een *gezond* oog is hier de rede. De kunst blijft altijd beneden de natuur. V.

mannen, dan vrouwen door *cataract* zijn aangedaan. Ik heb ook opgemerkt, dat het Zuiden van *Frankrijk* dit gebrek meer voortbrengt, dan het Noorden; de bergachtige landen meer, dan de vlakke. Deze laatste, en de waterachtige landen brengen meer *lymphatische* ziekten, hevige en langdurige ontstekingen voort, zoo als *Fransch-Vlaanderen*, *Belgie*, de vlakten van *Valencia* (in *Spanje*), *St. Felipe*, *Alcire*, de omstreken van het meer *Albufera*, die door hetzelve worden overstroomd, alsmede die van de rivier *Zucar*, voor de rijsteelt, enz. *Spanje* vooral levert meer, dan eenig ander land, *cataracten* op. Ik heb ook bewaarheid gevonden, dat, zoo wel van de mannen, als van de vrouwen, welke met *cataract* waren aangedaan, het grootste gedeelte boven de vijftig jaren oud was, en eene goede gezondheid genoot. Ten gevolge van deze waarnemingen, moet men dus besluiten, dat de *cataract* eene treurige gezellin des ouderdoms, of een gewoon gevolg des algemeenen vervals is.

Nota. Men zal zich gemakkelijk overtuigen, dat de gelukkige gevolgen mijner *operatiën*, als ook van alle, welke men op het werktuig des gezigts uitoefent, zich steeds vermeerderen; dit is der ondervinding eigen.

---

den, dat eene *cataract*, uit inwendige oorzaken, zich slechts tot één oog bepaalt. — Men kan het zieke oog *opereren*, zoodra het andere begint aangedaan te worden; op deze wijze loopt de lijder geen gevaar, om blind te worden.

Waarnemingen van den helderen drup (gutta serena) *of aangeborene zwarte staar* (amaurosis congenita).

TOUNARD, in de gemeente van *de Leur*, nabij *St. Truyen*, huwde, op zijn 27e jaar, met eene dochter van PIERNET, oud 26 jaren. Een jaar daarna, beviel zijne vrouw van een' blindgeboren' zoon. Haar tweede kind was weder een zoon, doch deze konde zien. Het derde was een meisje, met aangeborene zwarte staar. Bij dit laatste was het gebrek onvolkomen; slechts sedert een jaar onderscheidt zij eenige voorwerpen; zij is 3 jaren oud. De zuster zijner vrouw, die aan eenen neef van TOUNARD, van 's vaders zijde, gehuwd is, heeft vier kinderen ter wereld gebragt, twee zoons en twee dochters; het 1e, 2e en 3de zijn blindgeboren; het 4e heeft al zijne zintuigen.

GABRIEL FON is, op zijn 21e jaar, gehuwd met JOSÉPHINE SANCHO, oud 17 jaren, in de gemeente *Torecilla de Alcaniz*, koningrijk *Arragon*. Uit dit huwelijk zijn 10 kinderen voortgesproten; de 4 eerste ziende, het 5de *amaurotisch*, het 6e en 7e ziende, het 8e en 9e blind. Hetgeen in deze gevallen opmerking verdiende, was de beurtelings plaats hebbende zamentrekking en verwijding van den oogappel, even als in den gezondsten toestand van dat orgaan (*).

(*) In sommige, zeldzame gevallen, behoudt het regen-

Anis carillo van *Oyon* (in *Spanje*) heeft 6 kinderen gehad, 3 jongens en 3 meisjes; deze laatste hadden aangeborene zwarte staar. De oogbal is altijd bij hen in beweging, even als bij aangeborene *cataract*.

Montelano de dima, te *Biscaije* (*Spanje*) heeft zes kinderen gehad; de twee laatsten, een jongen en een meisje, hadden aangeborene graauwe staar.

Physiologische *en* Metaphysische *waarnemingen bij blindgeborenen.*

De blindgeborene, die, in eenen meer of min gevorderden leeftijd, voor het eerst de weldaad des

---

boogvlies deszelfs bewegelijkheid, hoewel het netvlies ongevoelig is (*); en in andere gevallen geeft de *iris* geen het minste teeken van gevoeligheid, ofschoon ook het gezigts-*orgaan* gezond is.

(*) Ik heb hiervan een voorbeeld gezien bij eenen *myopicus*, bij wien, door uitwendige beleediging (sterke drukking op het oog, bij gelegenheid van het *examineren* voor den militieraad) het oog volkomen *amaurotisch* geworden was, uitgenomen de bewegelijkheid van de *iris*; en zoo bleef het 2 à 3 jaren lang, toen het eensklaps, hoewel daartoe, van tijd tot tijd, middelen waren aangewend, niet alleen het gezigtsvermogen terug bekwam, maar ook veel sterker werd, dan het ooit te voren geweest was. Het regenboogvlies trok zich zamen en verwijderde zich, even als in het andere oog, zeer regelmatig, gedurende al den tijd, dat de lijder niets met het aangedane oog zien kon. V.

lichts ontvangt, kan bij eenen pasgeborenen vergeleken worden: zijne oogen zijn geopend; hij aanschouwt het licht, doch hij onderscheidt niets; hij heeft eene zekere opvoeding noodig ter ontwikkeling van het nieuw verkregene zintuig. Deze opvoeding of onderrigting zal meer of minder moeijelijk zijn, naar gelang van de vatbaarheid des verstands, waarmede de natuur het *individu* begiftigd heeft; zij zal ook eenigzins afhangen van de voorafgegane opvoeding, welke hij genoten heeft. Ook zal de moeijelijkheid nog grooter zijn bij hen, die altijd in armoede geleefd hebben, en schier van alle noodige hulpmiddelen tot 's levensonderhoud zijn beroofd geweest.

Dit nieuwe onderwijs is langdurig, zwaar, en moeijelijk voor het verstand eens kinds; het vereischt voorzorgen, die gewijzigd moeten zijn naar de middellijke betrekkingen tusschen de uitwendig zigtbare voorwerpen en het ontwarings- of gezigtsvermogen van oogen, welke nog niet aan het licht gewoon zijn; de nieuwe gewaarwordingen, welke de blindgeborene, door of bij het aanschouwen van kleuren, gedaanten, afstanden en bewegingen, ondervindt, duiden weldra, overtuigend, alle gemis van datgene aan, hetwelk men de opvoeding of het onderrigt van dezen nieuwen zin noemen kan. Men zal de ruwe, doch ware uitdrukking der natuur herkennen, en terstond het onderscheid kunnen bepalen tusschen hen, aan welker eerste opvoeding eenige zorg besteed is, en tusschen hen,

bij welke dezelve geheel en al is verwaarloosd geworden. Bij deze zal men die snedigheid, die tegenwoordigheid van geest, niet aantreffen, welke de anderen, in het antwoorden op de hun gedane vragen, zullen laten blijken.

Eene daad of zaak, voor kinderen, welke het gezigt hebben, schijnbaar zeer eenvoudig, wordt voor eenen blindgeborenen hoogst gewigtig. Hij moet de voorwerpen ontleden, en neemt daartoe het gevoel, het gehoor, en zelfs den reuk te baat. Dit onderwijs gaat langzaam voort, en men kan derhalve niet te vroeg daarmede beginnen; de indrukken, welke men in de vroegste jeugd ontvangt, worden niet, dán zeer moeijelijk, uit het geheugen gewischt.

Men weet, dat de spraak de gedaante der voorwerpen niet kan doen kennen, en dat er niets gemeens is tusschen den klank, de kleuren en de voorwerpen zelve. Het gevoel alléén is, wanneer het geoefend is, bij blindgeborenen de zin bij uitstekendheid; het is het werktuig tot, en het middel van hun vertrouwen; met hetzelve wordt alles, zonder uitlegging of verklaring, begrepen en gekend. Het geheugen is bij blinden verbazend sterk, wanneer de natuur hen van geene andere zintuigen beroofd heeft. (*)

(*) Ik ontken niet, dat er, onder de blindgeborenen, uitmuntende dichters, geleerde *componisten*, en weder anderen, die, zeer bedreven in den handel, hunne zaken zoo wel be-

Niemand zal hun ook den voorrang in het voelen of betasten ontzeggen. Zoude dit hoogst schatbaar voorregt afhankelijk zijn van eene bewerktuiging, door eenige oorzaak, op eene eigene, bijzondere manier ontwikkeld? — Of zou deze eigenschap, gelijk men gemeenlijk gelooft, daardoor

---

heeren, dat men hen moeijelijk misleiden zou, worden aangetroffen; maar zij zijn weinig in getal, in vergelijking met de overigen. Wij vinden, onder hen, dichters, redenaars, wijsgeeren, en zelfs toonkunstenaars. Ik noem FERNAND JEAN, in *Belgie* geboren, die eenen zeer armen vader had (ZAHN, *visus imminutionis, depravationis, et cæcitatis exempla mirabilia*, pag. 114), en R. DE ROLERS, van zijne kindsheid af blind, die, zonder het onderwijs van FERNAND genoten te hebben, in zijne gesprekken een meer, dan gewoon onderrigt aan den dag legt; hij is een kweekeling van het *Parijssche Instituut*. GUILLIÉ verhaalt, in zijn werk over het onderwijs der blinden, hetwelk mij veel stofs heeft opgeleverd, dat *Sir* JOHN FIELDING, bloedverwant van den letterkundige van dien naam, en die in onze dagen geleefd heeft, hoewel blind, den post van *chef of magistrate of police* te *Londen*, welke gelijk staat met dien van *prefect* of *lieutenant* van *policie*, waarnam. Hij had het *signalement* van duizende dieven in het hoofd, en bedroog zich nooit, wanneer men hen voor hem bragt. DIDEROT gewaagt, in zijnen brief over de blindgeborenen en helderzienden, van den blinde van *Puizeaux*, die van deszelfs zoon leerde lezen, en die, bij al zijne kennis, nooit eenen anderen leermeester gehad had. In het kort: wij kunnen HOMERUS aanhalen, die, van zijn gezigt beroofd, zijn bewonderenswaardig heldendicht vervaardigd heeft; MILTON, die ons het licht met eene onbegrijpelijke bekoorlijkheid geschilderd heeft, in het *derde* boek van zijn *verloren Paradijs*; den beroemden RUMPHIUS, den onsterfelijken DELILLE, mevrouw DU DEFFANT, en vele anderen.

bij hen worden voortgebragt dat zij door het gezigt niet worden afgeleid? — Ik geloof wel niet, dat iemand de denkbeelden van LOOCHE, zoo min als de belagchelijke bepalingen of beschrijvingen van *pere* MALEBRANCHE, die eene regte brabbeltaal, zonder zin of zamenhang, bevatten, aannemen zal.

De mensch heeft een gevoels- of gewaarwordings-, en een verstandsgeheugen. Het eerste herinnert hem de gewaarwordingen van *physieke* aandoeningen; het laatste zijne gedachten, zijne oordeelvellingen, zijne redeneringen, beschouwingen of bespiegelingen, zijn lief en leed.

Het is voornamelijk dit tweede geheugen of dat des verstands, waarmede de blindgeborenen bij uitstekendheid voorzien zijn; zijnde zij toch beroofd van het middel, hetwelk de oogen den mensch in het algemeen verschaffen, om zich een inwendig geheugen te vormen, en hetwelk door de groote gemakkelijkheid, waarmede dezelve in staat zijn, om te onderscheiden en te ontleden, wordt voortgebragt (*).

(*) Het *orgaan* des gezigts, en alle deelen, welke hetzelve zamenstellen, blijven in rust en werkeloos; het licht dringt niet door, om het netvlies te prikkelen. Deze werkeloosheid te lang aanhoudende, verstijft dit merg-, brei- en vezelachtige vaatvlies, en wordt aan hetzelve, gedeeltelijk, de vatbaarheid ontnomen, om indrukken te ontvangen, zoo als bij eenen gezonden toestand van het oog. De hersenen zelve weten, als het ware, niet, dat zij den indruk des gezigts moeten

Het is dit inwendige herinneringsvermogen, waarvan wij de blinden zich, bij wijze van *instinct*, zien bedienen; het kan dus wel het gevolg zijn van den geest van orde, met welken zij, over het algemeen, bedeeld zijn, en van de gewoonte, welke zij hebben, om hunne denkbeelden te rangschikken, en zoodanig in het hoofd vast te prenten, dat zij gemakkelijk eene geheele volgreeks (*série*) van gedachten bij zich kunnen opwekken of als te voorschijn roepen; terwijl zich dezelve voornamelijk onderscheiden, door onderwerpen en zaken te betreffen, welke meer geschikt zijn, om door nadenken en oordeel ontwikkeld te worden.

Men zegt, dat een sterk geheugen zich zelden met een goed oordeel vereenigt. Deze stelling schijnt niet juist of gegrond te zijn; LESUEUR en MASSIEUX zijn hiervoor de bewijzen; want zij vereenigen, in eenen hoogen graad, beide eigenschappen in zich. Men begrijpt wel het bestaan van een werktuigelijk geheugen; maar men zal moeijelijk kunnen gelooven, dat men, zonder geheugen, een volmaakt oordeel bezitten kan.

---

ontvangen: geheel en al met de andere zintuigen bezig, overladen zij deze met levenskracht, die wederom dezelve, ten koste van het gezigt, meer volkomen maakt, dan zij, bij het aanzijn des gezigts of van het vermogen, om te zien zouden zijn geweest. Ziedaar, veeleer, de reden van het sterke geheugen, waarmede de blindgeborenen begaafd zijn. De onafgetrokkenheid van diegenen, welke kunnen zien, kan ook bijdragen, om hen voorbijgegane indrukken zich te doen herinneren.

Het gemeen of de groote menigte gelooft, dat het verlies van één zintuig vergoed wordt aan de andere, of dat het deze laatste eene meerdere volkomenheid doet verkrijgen. Men meent dus, dat een blinde fijner gevoel heeft, dan een ziende; doch men dwaalt; de blinde heeft geen enkel wezenlijk voordeel; hij heeft in geen zintuig iets boven elk ander *individu* vooruit.

De bedrevenheid, welke de blinden in het voelen doen blijken, wordt door de noodzakelijkheid voortgebragt, waarin zij zich aanhoudend bevinden, om zich, ter vergoeding des gezigts, van het gevoel te bedienen. Een blindgeborene, die het gezigt erlangt, erkent, door het gevoel, dezelfde voorwerpen niet meer zoo juist, welke hij voorheen, zonder vrees van zich te zullen bedriegen, beschreef. Deze verandering wordt niet te weeg gebragt door de vermindering van het gevoelsvermogen, maar daardoor, dat dit nu slechts een hulp- en verbeterings-middel van het zien is.

De zintuigen, welke de verloren gegane vervangen of vergoeden, verkrijgen gewoonlijk eene meerdere fijn- en geschiktheid door de oefening; maar de vingers der blinden zullen nimmer kunnen zien, zoo als men ons zulks heeft willen diets maken in zeker *Engelsch* dagblad, waarin zekere *anecdote* van MARGARETHA MEEVOY, van *Liverpool*, verhaald wordt. Ik wil al de ongerijmdheden niet opnoemen, welke men van deze vrouw verspreid heeft. Heeft men zich zelfs niet verstout,

te beweren, dat zij, door het betasten eener flesch, de kleur van het vocht in dezelve konde bepalen? *credat Judæus Apella!!* Hoewel de Voorzienigheid aan diegenen, aan welke zij heeft goedgevonden het gezigtsvermogen te ontnemen, vergoeding daarvan schijnt te hebben geschonken door eene vruchtbare verbeeldingskracht en eene strenge juistheid van oordeel, die vergoeding staat toch zelden gelijk aan het gemis; en de herinnering van al de schoonheden der natuur, onophoudelijk in hunne gedachten tegenwoordig, kan men beschouwen als de straf der *Danaïden.* Wel hem, die, vóór het verlies van dit zintuig, eene opvoeding en een onderwijs heeft mogen genieten, of zich heeft kunnen verschaffen, waardoor hij wordt in staat gesteld, om zijn ongeluk te vergeten, of ten minste de uitwerkselen daarvan te verminderen en dragelijker te maken!

Niet alleen berooft het gemis des gezigts van al die gewaarwordingen, welke dit *orgaan* anders voortbrengt; maar de invloed daarvan strekt zich ook op de gedachten uit; wordende deze daardoor gewijzigd en van natuur veranderd; terwijl, voorts, ook alle daarmede verbondene meeningen en begrippen verkeerd en strijdig zijn met die, welke men er van koesteren moet, omdat, zoo als CONDILLAC te regt gezegd heeft, de gekleurde natuur niet voor blindgeborenen bestaat. De uitwendige bewegingen, welke zich, met zoo sterke uitdrukking, op het gelaat, dien waarachtigen spiegel der

ziel, vertoonen, zijn bij hen niet aanwezig; zij zijn bijna onvatbaar voor het gevoel van schaamte; en hunne beschroomdheid is meer het uitwerksel van vrees, dan van schaamte, maar, in zekere omstandigheden, toch vatbaar voor eene groote vermeerdering. Zij verkiezen de blinden boven elk ander gezelschap; beschouwen de menschen, welke het volle genot hunner zintuigen bezitten, als eene bijzondere klasse van wezens, en wantrouwen derzelver meerderheid boven hen; terwijl zij, daarentegen, met de eersten meer punten van aanraking vinden. Zij zijn met eene buitengemeen werkzame en levendige verbeelding, en met onverzadelijke weetgierigheid begaafd, waardoor zij de verveling van zich verbannen. In het kort: men ziet geenen blinden, die niet de eene of andere bezigheid voor zich uitgedacht of zich aangeschaft heeft. De blinde R. heeft onlangs een' gewezen officier, die bij mij gekomen was, om mij te raadplegen, leeren kaartspelen; hij heeft hem verder onderrigt omtrent de wijze, waarop men, aan den toon of de zwaarte der stem, de gedaante en grootte van den persoon, die spreekt, en de hoegrootheid van het lokaal, in hetwelk men zich met hem bevindt, kan leeren kennen. Ik heb opgemerkt, dat hij zich zelden bedroog in den ouderdom, welke hij den personen om zich heen toekende; doch, om dien van personen van het schoone geslacht te bepalen, daartoe liet hij zich bij herhaling verzoeken, en men raadt ligtelijk,

waarom; want hij is zeer galant en van een bevallig voorkomen. De heer R. heeft mij dikwijls verzekerd, dat hij zich niet, zoo als wij, voor de begoochelingen der zinnen behoeft te beveiligen, of tegen dezelve te wapenen. Hij kan noch door den schijn, noch door de bekoorlijkheid der gedaanten, noch door de weelde of kleeding, noch door de kostbaarheid en pracht der woning, verleid worden; slechts eene zachte en heldere stem is voor hem het krachtigste middel ter verleiding; op deze wijze vervoerd, schept hij zich eene *physionomie*, een wezen, dat zijne zinnen streelt; doch de beschrijvingen van eene jonge vrouw, hem door iemand, in wien hij het volste vertrouwen stelt, gedaan, zijn hem daarbij grootelijks tot hulp. — Het is ook zeer zeldzaam, dat de blinden niet eene blakende zucht voor vrijheid en onafhankelijkheid bezitten; zij waarderen den zedelijken mensch hooger, dan den natuurlijken; en hun oordeel omtrent beiden is, over het algemeen, minder onnaauwkeurig, dan het onze.

Doch ik bespeur, dat dit onderwerp mij te verre vervoert, en ik niet beantwoorde aan het doel, dat ik mij had voorgesteld, van, namelijk, verslag te geven omtrent eenige *metaphysische* waarnemingen, gedaan na de *operatie* aan een' blindgeborenen, die door dezelve het gezigt erlangde. Ik zal echter geenszins in eenige dier kleinigheden treden, die zoo schoon en treffend beschreven zijn *door*, — of mij in zulke uitweidingen inlaten, als

men aantreft *bij* Dr. GUILLIÉ, *ex-directeur* en geneesheer van het gesticht voor jonge blinden te *Parijs*, in zijn werk over de *natuurlijke en toevallige blindheden*; welk werk men met veel vruchts lezen en raadplegen kan.

Ik heb, in eene verhandeling *over de aangeboren staar*, gezegd, dat de blindgeborenen bijna altijd de meest levendige kleuren, als: rood, wit, groen en zwart, kennen, wanneer hunne blindheid niet door volkomene sluiting van den oogappel is voortgebragt; doch de gemengde kleuren verwarren zij. Zij houden dus blaauw voor donkergroen, grijs voor wit, oranje voor rood, enz. Als zij, met goed gevolg, van eene aangeborene staar *geopereerd* zijn, herkennen zij niets, en verklaren, alleen den indruk van een helder licht te ontwaren, hetwelk zij met moeite verdragen kunnen; bovenal beklagen zij zich over het zonnelicht. Zij hebben zich zelden bedrogen in de meening, die zij zich gevormd hebben over de lengte van een ligchaam; zij zeggen b. v.: « dat is « een stok;" maar zij kunnen niet bepalen, of dezelve dik, rond of vierkant is. Ik heb er aangetroffen, bij welke men vele moeite aanwenden moest, om hen de oogen te doen openen, moetende zij, volgens hunne beschrijving, daarbij dezelfde aandoening ondervinden, welke wij ontwaren van de lichtstralen bij het onweder. De verstandigsten echter schenen vermaak te scheppen in die gewaarwordingen, vooral bij de eerste af-

neming van het verband; ik heb dikwijls op hun gelaat de grootste voldoening en bewondering opgemerkt; en dikwijls schreeuwden zij het uit, van opgetogenheid over de schoonheid der voorwerpen, welke hun gezigt troffen; vooral, wanneer men hen in eenen tuin bragt; — maar zij beschreven zelden naauwkeurig het een of ander dezer voorwerpen; hunne denkbeelden waren met de onze alleen aangaande de grondkleuren eenstemmig, en deze laatste, overigens, de eenige, welke op het gekrenkte gezigts-*orgaan* een eenigzins levendigen indruk maakten.

Ik heb, ook gezegd, dat het gezigt bedriegen kan, wanneer het niet vergezeld is van het gevoel, — dien zin, welken BUFFON den *geometrischen* noemt; doch deze vereeniging of zamenvoeging is niet altijd mogelijk. Zoo kan men, b. v., geen voorwerp, dat van ons verwijderd is, aanraken; terwijl wij ook, in dat geval, dikwijls door onze oogen worden misleid. Dat men zich niet late misleiden! Hetgeen de ziel door betasting herkent, herkent zij niet door het gebruik des nieuwen zintuigs.

Het is niet het gevoel, hetwelk aan het oog de kleuren leert beoordeelen, zoo min als het oog de hardheid der ligchamen kan leeren voelen of schatten. De zin des gevoels of het betasten kan niet anders, dan, als een bijkomend hulpmiddel, het gezigts-*orgaan* te hulp komen, maar geenzins *het zien* verbeteren. Gevoel en gezigt moeten hier-

in zamenwerken, en de ondervinding moet aan beide bijstand verleenen; wij leeren zien, even als wij leeren spreken en lezen. Niet anders is het ook met de overige gewaarwordingen. Wanneer men b. v. eene bloem aan iemand aanbiedt, dien men voor het eerst laat zien, dan zal hij dezelve, zonder behulp van het gevoel, niet kennen; doch indien men haar aan zijnen neus brengt, dan zal de reuk tot de herkenning *bijdragen*. Even zoo is het met het gehoor; laat hem een schoon klinkend muziek-instrument zien, hij zal het niet kennen, dan door de snaren te doen trillen, of er toonen op voort te brengen. Het gezigt zal hem ook in de afstanden misleiden. Men heeft gezegd, dat de blinde van *Cheselden* meende, dat het eerste voorwerp, hetwelk hem getoond werd, zijne oogen even zoo aanraakte, als alles, hetgeen hij voelde, zijne huid; en CONDILLAC heeft, door toepassingen, deze meening geloofwaardig willen maken; doch dit komt niet overeen met hetgeen ik altijd, bij bijna twee honderd blindgeborenen, welke ik *geopereerd* heb, heb waargenomen. Alle strekken de armen vooruit, om de voorwerpen te grijpen. Ik heb dikwijls twee personen vóór hen geplaatst, den eenen zes, en den anderen acht voeten van hen verwijderd, en tevens een weinig schuins; maar nimmer hebben zij er toe kunnen komen, om den afstand tusschen den eenen en den anderen behoorlijk te onderscheiden. Zij oordeelen of gelooven, dat alle voorwer-

pen zich op hetzelfde vlak en onder het bereik van het gevoelswerktuig bevinden, doch niet nabij genoeg, om te denken, dat hunne oogen er door kunnen aangeraakt worden; zij brengen altijd de handen min of meer ver van de oogen, maar nooit ver genoeg, om de dingen te kunnen bereiken.

Het is eveneens met de holle en bolle, spitspuntige en stompe oppervlakten; alle schijnen, *vóór* het onderwijs des gevoels, vlak en gelijk. De blindgeborenen onderscheiden de uitgebreidheid eens voorwerps; de grootte van een ligchaam; de uitgestrektheid eener opening, als b. v. een' hoed zonder bodem, en een' tamboers-trommel zonder vel; maar het is volstrekt noodzakelijk, dat het licht *door* die voorwerpen heengaat, zullen zij de uitgestrektheid van zoodanige opening behoorlijk kunnen kennen. Wat den vorm betreft, onderscheiden zij wel, of het ligchaam bolrond, of hoekig is, maar, in het laatste geval, verwarren zij den *cubiek*, het zes- en achtkantige, enz.; zij hebben evenwel genoegzaam juiste denkbeelden aangaande de kromming van een voorwerp. Zij denken, dat alle menschen, in gelaatstrekken en in de kleur der huid, elkander moeten gelijken, en dat het verschil alleen in lengte en dikte gelegen is; — hen, vóór de *operatie*, volgens of op het gevoel beoordeeld hebbende, weten zij, dat de man anders gekleed is, dan de vrouw; doch het gezigt bekomen hebbende, zullen zij moeijelijk dit ver-

schil ontdekken, zonder de onderscheidende kleeding wel te hebben vergeleken. Ik heb gezegd, dat het gezigts-*orgaan* dikwijls de medewerking van eenen anderen zin behoeft; de beweging der ligchamen dient somtijds, om de zaak te verbeteren of op te helderen; maar hetgeen den blindgeborenen, nadat hij het gezigt erlangd heeft, het meest verwondert, is een spiegel; hij meent dan een' ander' persoon voor zich te zien. Ik heb deze waarneming menigmalen herhaald, en telkens heeft zij mij dezelfde uitkomst gegeven. Sommige blinden zijn ten uiterste beschroomd, wanneer zij gebruik beginnen te maken van hun gezigt. Zij meenen, bij elken stap eenen hinderpaal te zullen ontmoeten; ook ligten zij hunne voeten op, als moesten zij trappen beklimmen, en zetten zij dezelve weder met behoedzaamheid neder; — spoort men hen aan, om spoedig te loopen, dan stooten zij zich ieder oogenblik, tot dat zij eene nieuwe manier van gaan hebben aangenomen.

Alle waarnemingen mede te deelen, welke ik aangaande blindgeborenen, door mij *geopereerd*, verzameld heb, en in het bijzonder aangaande de nog jong zijnde, aan welke ik het gezigt gegeven heb, zoude zeer vervelend zijn; daar ik elk oogenblik verpligt zoude wezen, om in herhalingen te vervallen, vermits zij allen nagenoeg hetzelfde bevatten, en van hetzelfde belang zijn.

Ik eindig, met nogmaals te verklaren, dat de *operatie* van de aangeborene staar eene geoefende

hand vereischt. De handigheid bij deze, gelijk bij vele andere *operatiën*, wordt niet, dan door eene veelvuldig herhaalde oefening verkregen, en hangt ook van de scherpzinnigheid des *operateurs* af; ja zietdaar hoedanigheden en wezenlijke vereischten, om de moeijelijkheden, welke er zich bij opdoen, te boven te komen. Hij derhalve, die met deze gaven niet voorzien is, zal, zoo als ik gezegd heb, toen ik van de *operatie* bij kinderen sprak, te vergeefs, zelfs met behulp van de beste *theoriën*, beproeven, om alle zwarigheden te overwinnen, en meest altijd zal zijne poging mislukken.

De stijl dezer verhandeling is noch schitterend, noch zonder gebreken. Ook behoort er eene betere pen toe, dan de mijne, om de nieuwe gewaarwordingen der blindgeborenen, nadat zij het gezigt ontvangen hebben, te beschrijven; dit is eene taak, boven mijne krachten verheven, en ik ben er verre van af, om te denken, dat ik dezelve zoude hebben vervuld. Anderen dus mogen mijner onbekwaamheid te hulp komen, en het nog ontbrekende er bijvoegen; terwijl ik mij gelukkig achten zal in de bewustheid, van hunne aandacht daarop te hebben teruggeleid of wederom te hebben gevestigd.

* 6

Over de kunstbewerking van den kunstigen oogappel (*).

De gebreken der verschillende deelen van het oog zijn zoo talrijk, zoo zamengesteld, vooral in sommige gevallen, waarin de daarstelling van eene kunstpupil noodzakelijk is, dat daaruit, onvermijdelijk, tallooze manieren van *opereren* moesten voortkomen, hoewel de meeste wel dikwijls voorgesteld en beschreven, doch zelden uitgeoefend of gevolgd zijn geworden. De schriften over deze *operatie* hebben zich buitengemeen vermenigvuldigd; verscheidene *instrumenten* zijn er uitgedacht geworden, om derzelver oogmerk te doen bereiken; doch men is er nog niet in geslaagd, om eene *zekere*, en vooral gemakkelijke behandeling vast te stellen of te bepalen.

Men ontmoet somtijds onvoorziene toestanden, of die zich nog nimmer tevoren hebben opgedaan; ook moet men steeds gereed zijn, om de *opereer*-wijze, naar gelang van de gevallen, te kunnen wijzigen; en het is met regt, dat DEMOURS zegt, dat de *operatie* van den kunstigen oogappel, in teederheid en moeijelijkheid, alle oog-*operatiën*, welke daarmede verbonden gaan, overtreft, en dat zij niet, dan door eene zeer kundige en geoefende hand, kan worden verrigt.

(*) Deze *memorie* is aan de Koninklijke Geneeskundige Akademie van *Parijs* aangeboden geworden.

Ik ben er zeer verre af, mij te vleijen, dat de manier van behandeling, welke ik voorstel, den hoogsten trap van volkomenheid zoude hebben bereikt; maar ik hoop toch te bewijzen, dat zij de voorkeur boven alle andere, tot hiertoe inachtgenomen, verdient, en dat zij deze laatste, zelfs in de meest *gevarieerde* en zamengestelde gevallen, vervangen kan. Zich, in alle gevallen, hoe moeijelijk zij ook mogen zijn, slechts van één *instrument* te kunnen bedienen, dit zoude reeds eene groote aanwinst zijn voor dezen tak der kunst. Eene lange ondervinding en talrijke praktische waarnemingen geven mij, intusschen, de vrijheid, om, zonder van verwaandheid beschuldigd te kunnen worden, vast te stellen of te beweren, dat men lang zoeken zal, eer men een *instrument* zal vinden, hetwelk dat, hetgeen ik thans zal beschrijven, overtreffen zal. Ik onderwerp mijne *operative* handelwijze aan de proef der ondervinding, en aan den tijd (*quel galant' uomo*), die vroeg of laat tot overtuiging brengt.

Ik zal geenszins alle gebreken, *waarbij*, noch al de gevallen beschrijven, *waarin* men eene kunstpupil vervaardigen kan. Men vindt dezelve opgegeven in alle geschriften, daarover bepaaldelijk handelende; in de *monographiën*, aan dezen tak der geneeskunde gewijd, en bovenal in de *vijfde* uitgave van SCARPA, de *Fransche* vertaling van FOURNIER, PECHAŸ en BEGIN. Daarenboven weet men, dat iemand, die zich voorneemt, eene dus-

danige kunstbewerking te doen, de noodige kennis bezitten moet, om de gevallen te bepalen, in welke het mogelijk is, eene kunstpupil te maken. Ik zal dus slechts van die gevallen spreken, waarin de staat van het horenvlies, ten gevolge van ontaarding, zoo wanhopig is, dat men er zeer dikwijls zelfs niet aan denken zou, om de minste poging aan te wenden, ten einde een groot getal blinden uit den bedroevenden staat te redden, waarin zij zich bevinden. In der daad zoude ook elke andere behandeling, behalve de mijne, schipbreuk lijden. Wanneer, b. v., het doorschijnend horenvlies zoo zeer verduisterd, of zoo ondoorschijnend geworden is, dat slechts nog een zesde gedeelte van den omtrek helder is, en men alleen op *dat* punt eenige mogelijkheid ziet, om het gezigt te herstellen, door in den regenboog eene opening te maken, overeenkomende en gemeenschap kunnende uitoefenen met dat kleine, helder gebleven gedeelte van het doorschijnend horenvlies, ten einde alzoo aan de lichtstralen eenen doorgang te verschaffen; dan zou men zich kunnen bedienen van drie werktuigen: van eene *bistourie*, eenen enkelen of dubbelen haak, en eene schaar. In zulk een belangrijk geval echter zoude het moeijelijk zijn, met de *bistourie* en de twee andere instrumenten door het *staphylomateuse* horenvlies heen te komen. Vooronderstcld zelfs, dat men slaagt in het maken eener opening in het regenboogvlies, dan is het nog zeer zeld-

zaam, dat dit vlies zich niet op nieuw vereenigt; en wanneer men door het geringe gedeelte van het horenvlies, hetwelk nog zijne doorschijnendheid behouden heeft, heengaat, dan wordt het, ten gevolge der ontsteking, die gewoonlijk deze kunstbewerking achtervolgt, ondoorschijnend; het is dus zeer moeijelijk, deze *operatie* met *die* instrumenten te verrigten. Het regenboogvlies los te maken van het haarwijze ligchaam, is gemakkelijker, maar gaat met dezelfde zwarigheid gepaard. Scarpa, een der eersten, welke deze losmaking ten uitvoer bragten, had, naar de gewoonte van mannen van groote *talenten*, de rondborstigheid, zulks te belijden. (Zie de 5e en laatste uitgave van zijn *Traité des maladies des yeux*). Men kan ook de *vijf* brieven van SCARPA aan MAUNOIR, die ik uit het *Italiaansch* vertaald heb, en heb doen plaatsen in den *Observateur provincial*, uitgegeven te *Marseille*, dienaangaande nazien.

De ondervinding heeft bewezen, dat de gewone handelwijze, hetzij de eenvoudige, of de zamengestelde, waarbij men zich van verscheidene instrumenten bedient, zoo al niet vreesverwekkend, ten minste onuitvoerbaar en nutteloos is. Om al de ongevallen te vermijden, die vooral ontstaan uit de hereeniging der randen, of door de losmaking van het regenboogvlies van deszelfs omtrek, en verbonden zijn met de moeijelijkheid in de uitvoering der *operatie*, waardoor men een verlies van zelfstandigheid van dit vlies veroorzaakt, is mijne

wijze van *opereren* bijzonder geschikt, en, als krachtdadig werkende, bevestigd door een groot getal van waarnemingen, welke ik, binnen kort, in eene uitgewerkte *Verhandeling over den kunstigen oogappel* wereldkundig maken zal. Eéne of twee gelukkig gedane kunstbewerkingen zijn niet voldoende, om het nut van deze of gene handelwijze aan te toonen; er wordt veeleer een groot getal van dezelve vereischt, om daarvan te kunnen worden verzekerd. Mijne manier (ik herhaal het) kan in alle gevallen inachtgenomen worden; en zij biedt dit voordeel aan, dat zij eene wonde, met verlies van zelfstandigheid, open laat, zonder dat de ongevallen, met de andere manieren verbonden, op dezelve volgen. De regenboog moge door een sponsachtig weefsel gevormd zijn, of bestaan uit spiervezelen, en deze vezelen mogen weder rondgaande zijn, zoo als zulks onlangs door den heer FAURE is voorgesteld, dit brengt bij mijne *methode* geen verschil te weeg; — in de boven aangekondigde *Verhandeling* zal ik, over dit *physiologisch* punt, mijne gedachten blootleggen, gestaafd door den uitslag van een groot getal van waarnemingen.

Met mijn instrument kan men, op gelijke wijze, door het *leucomatische* horenvlies, of in de nabijheid van het nog doorschijnend gedeelte, of wel door het harde horenvlies dringen, naar gelang van de verschillende omstandigheden.

Ik heb opgemerkt, dat, wanneer men door de

ontaarde *cornea* steekt, en daarin eene uitzakking van den regenboog bewerkt, of er een gedeelte van doorhaalt, er mindere ontsteking op volgde; en dit valt niet zeer moeijelijk, te verklaren, dewijl een ontaard deel die gevoeligheid verloren heeft, welke veel grooter en fijner is in een deel, hetgeen nog met al de kracht van deszelfs levenswerkzaamheid voorzien is. In gevallen, waarin eene aanmerkelijke ontaarding van het horenvlies bestaat, is het zeer zeldzaam, dat de regenboog niet vast en aan het ontaarde horenvlies aangegroeid is; en dan komt men, wanneer men door dat vlies henen dringt, in de achterste oogkamer, zijnde de voorste als uitgewischt. Het is, in dergelijke gevallen, zeer zeldzaam, dat men het kristal-beursje niet kwetst, hetwelk, even als de *lens*, in het vervolg ontaardt; doch hieraan ligt ook niet veel gelegen; deszelfs verduistering kan het zien geenszins verhinderen, dewijl de lichtstralen door den grooten omvang van het regenboogvlies zullen doordringen, en, in die deelen, de omtrek van de kristal-*lens* niet belet, dat zij op het netvlies vallen kunnen, zelfs wanneer de *lens* verduisterd is. De achterste kamer is, ten koste van de voorste, vergroot. Met mijn instrument loopt men zelden gevaar, het kapsel te raken. Hetgeen de meeste opmerking verdient, is, dat de ontaarding van het horenvlies bijna altijd in het midden, of aan het benedengedeelte plaats vindt. Zoo dikwijls men de kunstpupil aan de zijde van den in-,

of zelfs uitwendigen ooghoek, zal kunnen maken, zullen de lijders met meer gemaks de voorwerpen kunnen onderscheiden; terwijl, integendeel, wanneer deze *operatie* alleen aan het bovengedeelte van het horenvlies kan verrigt worden, het ooglid groote hindernis zal baren, en de lijder verpligt wezen, het hoofd op te heffen, ten einde het bovenste ooglid zich ook meer, dan gewoonlijk, kunne optrekken, en aldus den kunstigen oogappel meer kunne bloot geven (*).

Ik zal nu mijne wijze van *opereren* beschrijven, in die gevallen, waarin meer, dan twee derde van het horenvlies, deszelfs doorschijnendheid verloren heeft. Ik vooronderstel, dat het weinige, helder geblevene, naar de zijde van den grooten ooghoek aanwezig zij. De lijder is geplaatst op eenen stoel, zoo dat zijn hoofd, op eene geschikte hoogte, zich den *operateur* aanbiedt. Deze moet *staan*, dewijl hij, *in die positie*, de bewegingen, welke de lijder maakt, door zijn hoofd ongevoelig achterwaarts te brengen, niettegenstaande hetzelve door eenen helper wordt ondersteund, volgen kan. In het tegengestelde geval (*in eene zittende positie*) zoude de *operateur* genoodzaakt zijn, zijne armen

---

(*) Zoude de schrijver zich hier niet vergissen, en juist het omgekeerde plaats hebben? Immers: wanneer men de lichtstralen van boven moet opvangen, dan moet men het hoofd buigen, den oogbal naar beneden draaijen, en het bovenste ooglid opheffen, en omgekeerd, in het tegenovergestelde geval. V.

en het bovendeel zijns ligchaams uit te strekken, hetwelk hem buitengemeen zoude hinderen, en groote moeijelijkheid zoude veroorzaken, om de *operatie* te voleinden. De stoel moet schuins geplaatst zijn, zoodanig, dat het licht niet te sterk zij, en op het te *opereren* oog nedervalle. Het brengt een wezenlijk voordeel aan, dat er slechts een vengster open is; een, van alle zijden, toestroomend licht zoude verwarring te weeg brengen, en de *operateur* niet in staat zijn, om alle bewegingen, welke hij met zijn instrument maken moet, behoorlijk te zien.

Eene lange praktijk heeft mij al de moeijelijkheden leeren kennen en opmerken, welke ik hier opnoem; en ik acht het mijn pligt te zijn, dezelve bekend te maken. Men bedekke het andere oog, ook dan, wanneer er slechts een overblijfsel (*moignon*) van bestond; want de bewegingen van dit oog zouden het andere zich mede doen bewegen. Een helper, achter den lijder geplaatst, ondersteunt deszelfs hoofd tegen zijne maagstreek; hij plaatst zijne linkerhand op het voorhoofd en zijne regter onder de kin, om dezelve opgeheven te houden, voorondersteld, dat men het linkeroog *opereert*, en anders heeft het omgekeerde plaats. De *operateur*, voor den lijder staande, met deszelfs linkerdij tusschen zijne beenen, en het instrument tusschen de tanden houdende, met de steel naar de *opererende* hand gekeerd, plaatst den boven-binnenring van mijn' oogbepaler, die met de

linkerhand gehouden wordt, op het bovenste ooglid, zorg dragende, hetzelve een weinig op te ligten, terwijl men het onderste nederdrukt, alvorens er den ring op te plaatsen; de uitwendige of buitenste ring dient, om de wenkbraauwen op te houden, die, bij sommige *individu's*, zeer dik zijn, en anders over het horenvlies zouden komen, en hetzelve, voor een groot gedeelte, zouden bedekken. De *operateur*, op deze wijze niet belemmerd zijnde, neemt het instrument tusschen zijne vingers, en steekt het stout, aan den buitenhoek, in het *leucomateuse* horenvlies, op twee of drie lijnen afstands van het harde horenvlies, en in deszelfs dwarse middellijn, de holle zijde naar het horenvlies gekeerd; maar, wanneer de voorste kamer nog aanwezig is, dan moet de holle zijde naar beneden gerigt zijn; voorwaarts indringende, gelijklijnig met de voorste oppervlakte van den regenboog, laat men de pink op het *zygoma* steunen, en maakt eene beweging, om de kromming der naald gemakkelijk te kunnen doen indringen; men duwt haar allengskens voort, en oordeelt, naar het gedeelte des instruments, dat buiten blijft, of het genoeg voorbij (*) den regenboog is voortgedrongen, tegenover het gedeelte van het horenvlies,

---

(*) In het oorspronkelijke staat: ,, *derrière* (achter) *l'iris* ;'' doch dit is zeker eene drukfout, omdat eerst daarna de doorsteking van het regenboogvlies volgt, en men niet, dóór de *cornea*, achter de *iris* kan komen, dan na vóóraf dezelve doorstoken te hebben. V.

dat nog doorschijnend is; dan draait men den steel, die achtkantig zijn moet, tusschen de vingers, op dat de punt dwars door den regenboog heenga; men gaat voort, met de naald over den rand van den grooten omtrek voort te schuiven; men leunt of drukt zacht met den rug des instruments op den regenboog, om een gedeelte van den haarwijzen band los te maken; dit gedeelte aldus los gemaakt zijnde, opent men het haakje, door met den middelsten vinger aan het ringetje te trekken, dat zich aan den steel of het handvatsel der naald bevindt; zoo dra het haakje het regenboogvlies gevat heeft, laat men het ringetje los, hetwelk de veer laat werken, en het haakje, dat den regenboog vast heeft, sluit; men haalt allengskens het instrument op dezelfde wijze weder naar buiten, waarop men het heeft ingevoerd; en, wanneer het buiten is, gaat men voort met trekken, tot men ontwaart, dat men eenen genoegzaam grooten oogappel gemaakt heeft; dan laat men op nieuw den ring werken, opdat het haakje zich opene, en het bevatte loslate, of men knipt met eene schaar dat gedeelte van het regenboogvlies weg, dat buiten getrokken is. Gemeenlijk heeft men geene schaar noodig, wanneer er slechts weinig regenboogvlies is; het is reeds los, voordat het instrument buiten het oog gekomen is. Indien de *iris* ontsnapt, of van tusschen het haakje losscheurt, voordat men de noodige hoeveelheid heeft naar buiten gehaald, dan vat men dezelve met kleine

pincetten, en men rukt er zoo veel van af; als noodig is, om de pupil te maken; wel te verstaan, dat een gedeelte zich buiten bevinde.

De *operatie* is veel gemakkelijker, wanneer er een groot gedeelte van het horenvlies is helder gebleven; dan is, bij gevolg, de voorste kamer veel ruimer. Men steekt de naald *vertikaal* in het horenvlies, ééne lijn van het harde horenvlies; men laat dezelve voortgaan, tot dat men aan den rand van den regenboog, waar dezelve aan het horenvlies is vastgehecht, gekomen is; men drukt op de *iris*, om er dat vastzittende gedeelte van los te maken; dit gedaan zijnde, vat men het met den haak, zoo als wij boven gezegd hebben, en men haalt er een gedeelte uit, groot genoeg, om den oogappel te vormen.

Ieder moet het voordeelige van dit instrument erkennen; gaande de dikte van hetzelve die van eene gewone staarnaald, die men ter nederdrukking bezigt, niet te boven.

Het is in der daad niets anders, dan eene kromme naald, met een zeer eenvoudig *mechanismus* vereenigd. Met behulp van dit instrument, kan men, als er nog maar een gedeelte van het horenvlies helder is, eene kunstpupil maken, door het, met het doorschijnend gedeelte van het horenvlies overeenkomende, kleine gedeelte van het regenboogvlies weg te scheuren. In dit geval zoude het zeer moeijelijk zijn, zich van drie *instrumenten* te bedienen, zoo als men, tot heden toe, gedaan heeft,

verpligt zijnde, eene insnijding te maken, alvorens men een haakje inbrengen kan, om den regenboog te vatten. Doch de nuttigheid van *mijn* instrument zal beter geschat worden, wanneer het gebruikt wordt, dan door eene bloote beschrijving; en even zoo is het gelegen met mijnen oogspiegel, waarvan men de voordeelen zich niet kan voorstellen, voor men dezelve heeft zien gebruiken; ook hebben allen, welke er de uitwerking van gezien hebben, denzelven van mij ter leen verzocht, om eenen dergelijken voor zich te doen vervaardigen.

Indien dit werktuig de goedkeuring mag wegdragen van *practici*, welke zich aan een der belangrijkste gedeelten van het heelkundig vak toewijden, dan zal zulk een tijdstip een der schoonste van mijn leven zijn. Wel hem, die eenen steen kan aanvoeren tot het gebouw der wetenschappen!

B E S L U I T.

Wij bedoelen geenszins, de lang betwiste vraag te beslissen, en ons te verheffen boven hen, die meenen, dat de *cataract* niet erfelijk zij; nog minder willen wij zekere stelselzuchtigen navolgen, die, wanneer zij niet kunnen bewijzen, hetgeen zij beweren of voordragen, daadzaken uitdenken en voor vast stellen, ter bevestiging van het door hen gestelde. Wij weten, gelijk alle wel onderrigte mannen, dat de waarheid zelden in uitsluitende

meeningen gelegen is; en het gezond verstand oordeelt gunstiger over de redeneringen van ervarene artsen, die dezelve alléén op de ondervinding bouwen. Het is niet onbekend, dat de vrucht het meerendeel der ziekten kan ondervinden of ondergaan, waardoor de mensch, in het buiten-baarmoederlijk leven, wordt aangetast. De erfelijkheid der ziekten strekt zich ten hoogste tot de voorbeschiktheid, om door dezelve te worden aangedaan; uit; eene voorbeschiktheid, die door overerving kan overgeplant zijn, even als de gelaatstrekken en de andere *physieke* en *morele* eigenschappen, welke de kinderen van hunne ouders ontvangen, worden medegedeeld. ALIBERT zegt, in zijne *Physiologie des passions*, dat verscheidene zedelijke ontaardingen, afwijkingen of gebreken, door overerving kunnen worden overgebragt. Ziet men niet verstandsziekten, die men, als het ware, familieziekten noemen kan? Ziet men niet een aantal nakomelingen dezelfde neigingen aan den dag leggen; zich door dezelfde ondeugden onteeren, of door dezelfde deugden versieren, en door dezelfde talenten uitmunten, als waardoor zich hunne voorouders hebben gekenmerkt? Waarom dus zoude het natuurlijke meer, dan het zedelijke, van afwijkingen uitgezonderd zijn? Er zal, buiten twijfel, nog wel een geruime tijd voorbijgaan, alvorens men, met kennis van zaken, zekere geheimzinnige punten in de natuur zal kunnen verklaren en bewijzen. Dit is geheel anders

met de heelkunde, bij welke alles zich bijna in de duidelijkste zekerheid voordoet; en het is bewezen, dat hij, die zich uitsluitend met slechts één gedeelte der *operative* heelkunde bezig houdt, meer gelukkige gevolgen te weeg brengen zal, dan hij, die al de takken van deze zoo uitgestrekte, als belangrijke kunst beoefent. Hoe verre ook 's menschen vernuft zich moge kunnen uitbreiden, en hoe veel omvatten, het heeft toch zijne grenzen, en kan zich niet, met hetzelfde gevolg, tot alle wetenschappen uitstrekken.

Men koestert en tracht een zeker ongunstig denkbeeld te doen opvatten omtrent hen, die zich slechts aan één gedeelte der heelkunde toewijden, zoo als b. v. van den *oculist*, *dentist*, en van wie de gelegenheden opzoekt en tegemoet gaat, om zich, door eene afwisselende en gedurig toetsende praktijk, te onderwijzen. Doch ik vraag: waar is de gezeten heelkundige, die in de streek, welke hij bewoont, die handigheid kan verkrijgen, welke alleen het *resultaat* is van de gewoonte en van de zeer menigvuldige gelegenheden, om te *opereren?* Men zou, daarenboven, *oculisten* en *dentisten* kunnen aanvoeren, die, wegens hunne uitgebreide geneeskundige kennis, allen lof verdienen, en die zich toch overal heen begeven, waar zij gelooven, het menschdom te kunnen dienen, en de kwalen, welke hetzelve doen lijden, te kunnen tegengaan, of het van dezelve te kunnen bevrijden.

Zij erkenden, dat hun, in hunnen stand, geen

tak der geneeskunde behoorde vreemd te zijn; dat zij meer, dan een eerst of gemakkelijk onderwijs in de algemeene natuur- en ontleedkunde behoefden, ten einde de gevallen te kunnen bepalen, waarin het noodig wordt, tot de *therapie*, hetzij genees- of heelkundig, toevlugt te nemen. Men heeft de genees- van de heelkunde willen afscheiden; doch deze afscheiding is meer op de gewoonte en het onderling belang der *practici*, dan op vaste en onveranderlijke regelen gegrond. Het is zeer gemakkelijk te betoogen, dat deze twee takken van eene en dezelfde wetenschap, elkander moeten vergezellen. *Non immerito ergo optimus chirurgus verus medicus appellatur* (*ex* GALLENO). — Maar ongelukkig beoordeelt men de bekwaamheid van den *oculist* alléén naar de gevolgen of uitkomsten, zonder in aanmerking te nemen hoezeer de wetten der natuur, in zekere gevallen, en de overtreding der voorschriften, gedurende den loop der behandeling, de gelukkige uitkomst zijner kunstbewerkingen kunnen tegenwerken en verijdelen (*).

(*) Deze klagt of dit verwijt geldt de *on-* en niet de *deskundigen*, want dit is niet enkel het geval met den *oculist* en bij oog-*operatiën*, maar ook bij elke heelkundige kunstbewerking. Voor zoo verre echter de *operateur* buiten de mogelijkheid is, dat vóór te komen of uit den weg te ruimen, moet men zich niet verder daarover bekommeren; daar toch al ons doen en laten steeds onvolmaakt is, en het in dit opzigt ook wel altijd blijven zal. — Ondertusschen zal een er-

Maar wee den man, die naar roem streeft, zoo hij de pijlen des nijds niet kan trotseren! *Qui invidet, minor est.* Gedenken wij, in alle geval, aan hetgeen de jonge THEMISTOCLES zeide: dat hij, namelijk, nog nimmer iets merkwaardigs verrigt moest hebben, dewijl hij geene benijders had; en echter vergunden de *tropheën* van MILTIADES hem geene rust, daar zij eenen hevigen naijver in hem hadden opgewekt. *Non ti curar di lor, ma ridi e passa.*

Nota. De schrijver is voornemens, binnen kort twee verhandelingen uit te geven; de eene *over den kunstigen oogappel*; de andere *over de oogontsteking*, welke in de legers der *Nederlanden*, in *Pruissen*, *Rusland*, *Oostenrijk*, *Engeland* en te *Napels* heerscht; en wel, volgens de berigten, welke hem, door tusschenkomst van Dr. V., een' *Pruissisch'* geneesheer, tot dat einde, op last van

---

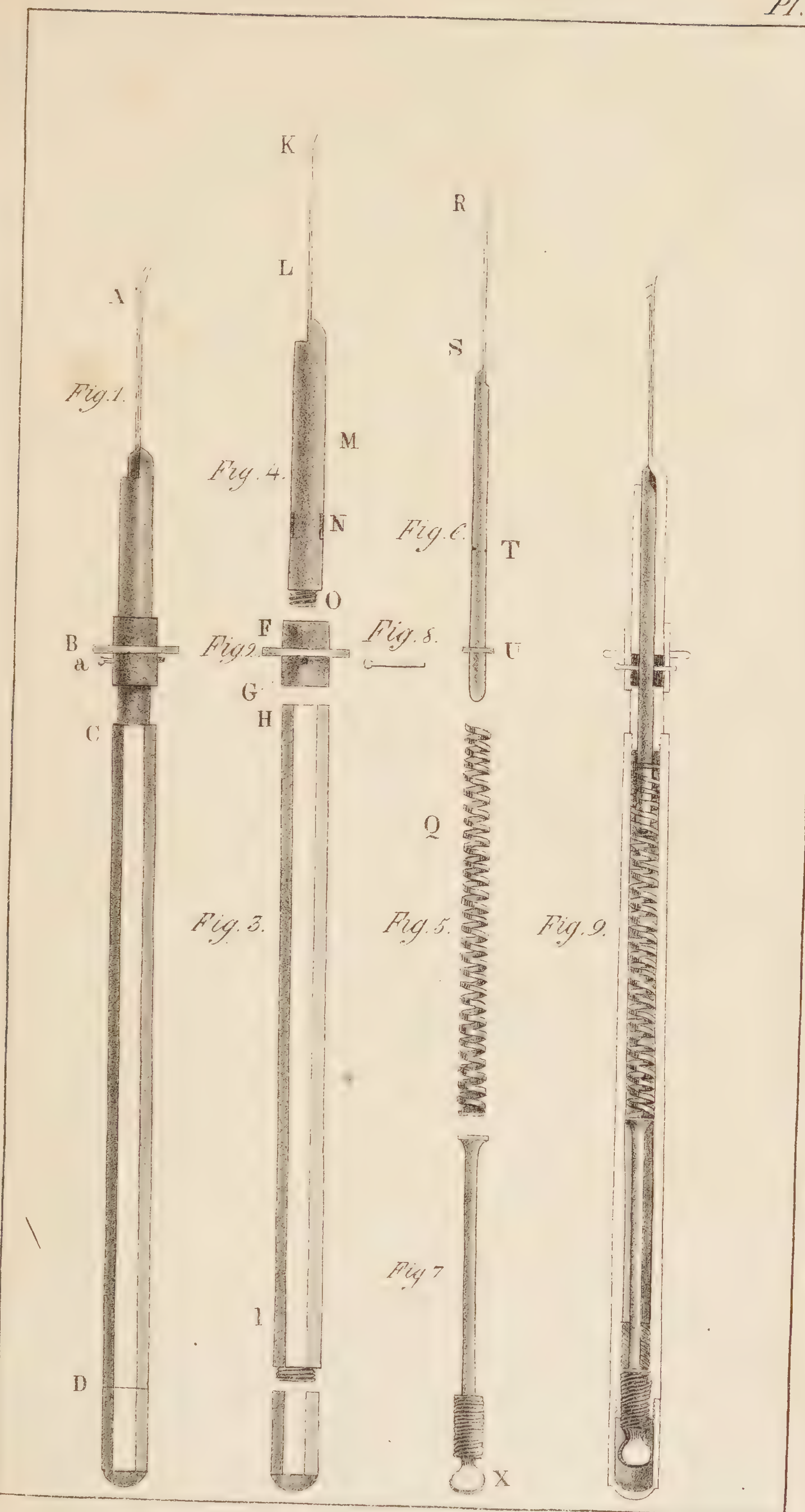
varen of verstandig *operateur* de nadeelige invloeden, welke op zijne *operatie*, vóór of na, schadelijk kunnen inwerken, niet trotseren, maar dezelve steeds zorgvuldig vermijden, zoo dat hij geene *operatie* ondernemen zal in een land of jaargetijde, of onder andere, binnen of buiten den lijder liggende, tegenaanwijzingen, waarvan de aan dezelve eigene invloeden het doel der *operatie*, al is dezelve nog zoo wel verrigt, geheel of ten deele, kunnen doen missen, maar zulks dan liever tot gelegener tijd en omstandigheden uitstellen. Wordt dit niet gedaan, en verliest men deze voorzorg uit het oog, wie is dan, bij eenen ongunstigen afloop, daarvoor aansprekelijk?

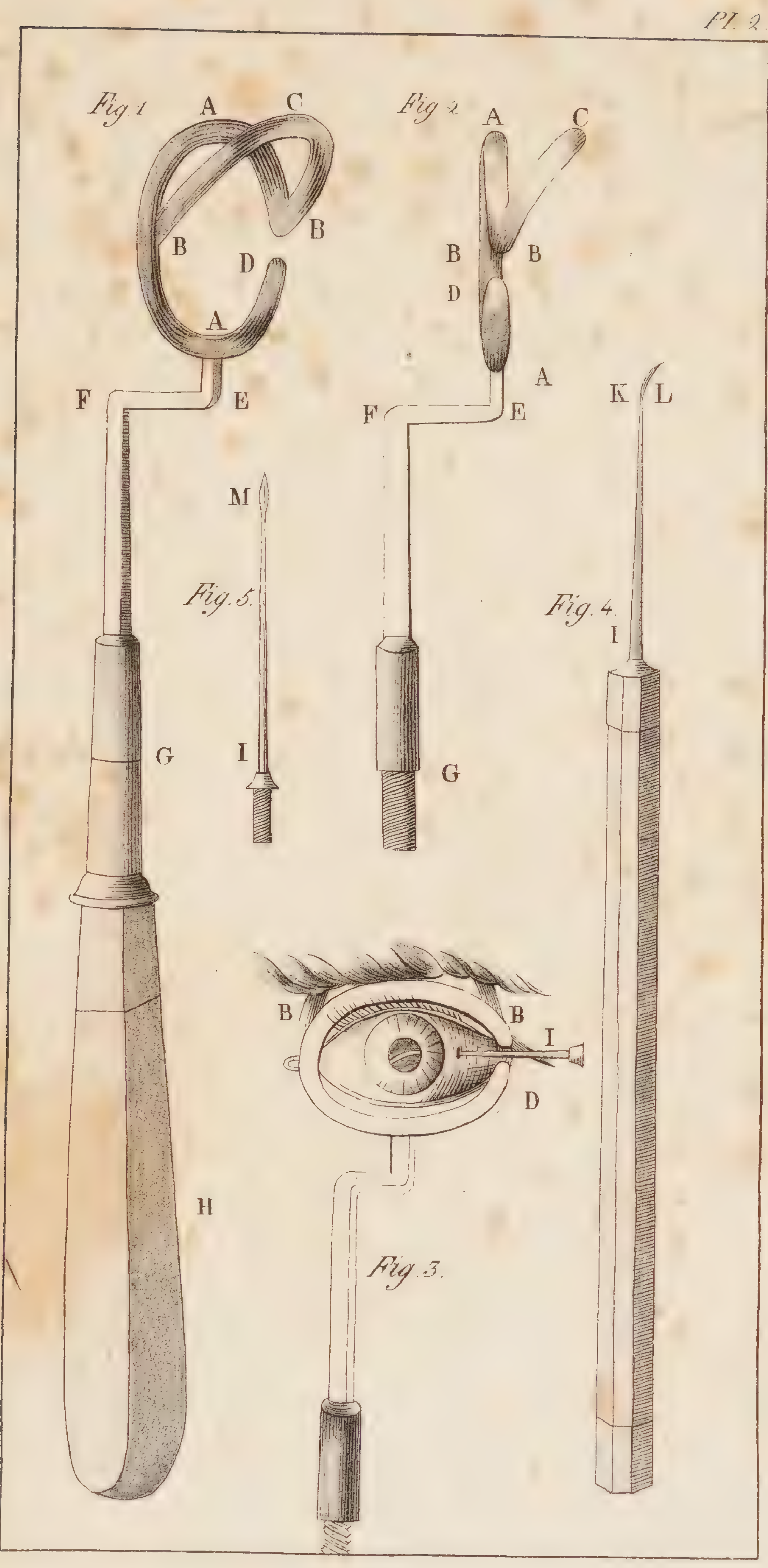
V.

zijn Gouvernement, op reis zijnde, zijn medegedeeld geworden. Hij hoopt, in dit laatste stuk, den oorsprong, de oorzaken, den voortgang en de middelen, om deze vreesselijke ziekte met gelukkig gevolg te keer te gaan, aan te wijzen.

INHOUDS-REGISTER.

Pl.1.
A
Fig.1.
B
a
C
D
K
L
M
Fig.4.
N
O
F
Fig.2.
G
H
I
Fig.3.
R
S
Fig.6.
T
Fig.8.
U
Q
Fig.5.
Fig.7
X
Fig.9.

Pl. 2.
Fig. 1
A
C
B
B
D
A
F
E
G
H
Fig. 2
A
C
B
B
D
A
F
E
G
Fig. 5.
M
I
Fig. 4.
K
L
I
B
B
I
D
Fig. 3.

Pl. 3.

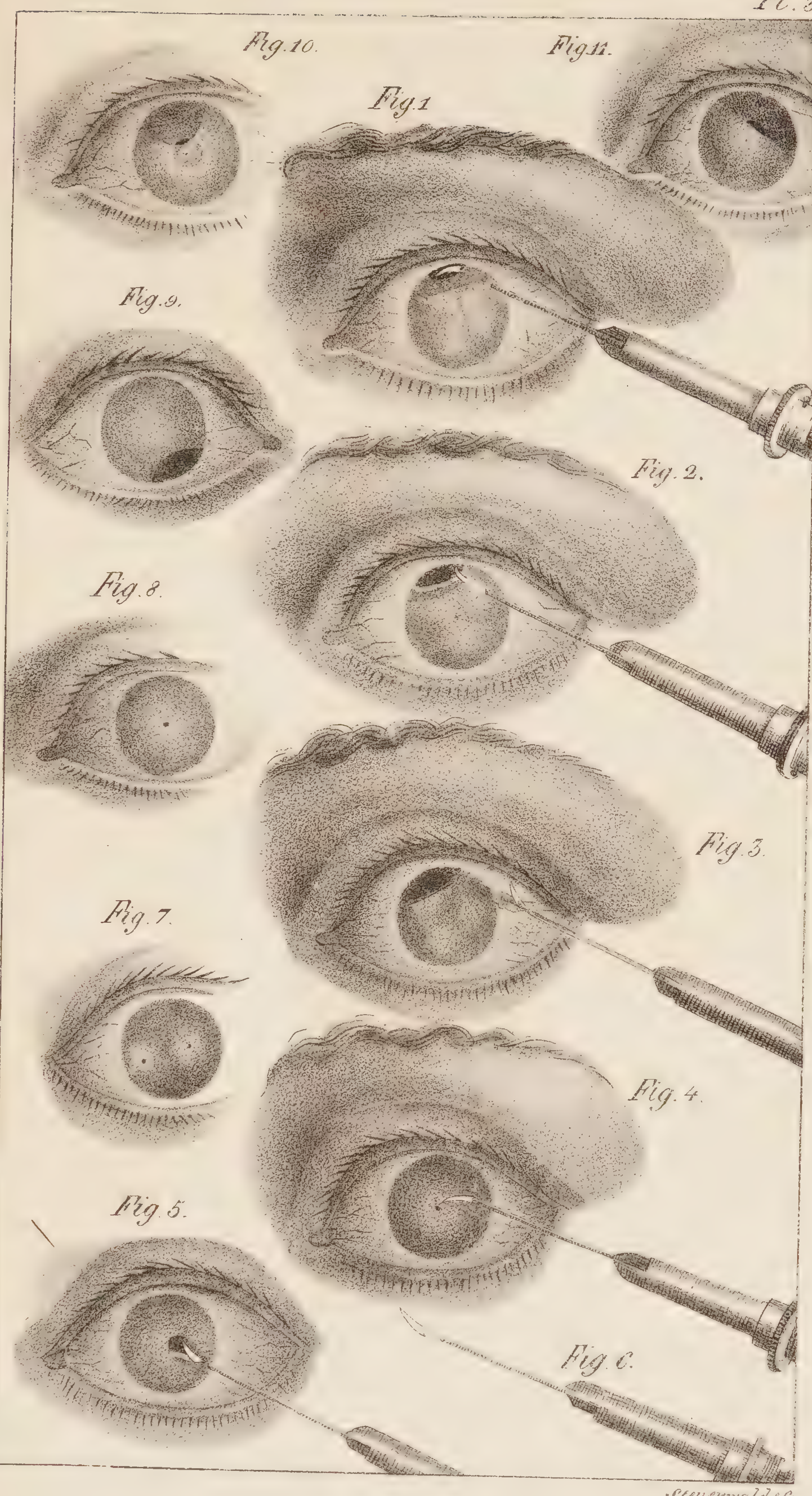

Fig. 10.
Fig. 11.
Fig. 1
Fig. 9.
Fig. 2.
Fig. 8.
Fig. 3.
Fig. 7.
Fig. 4.
Fig. 5.
Fig. 6.
Steuerwald & C.

